a jegyzőkönyv 9. számú melléklete

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Tardos Község Önkormányzata

DÁTUM 2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) ... 3
Bevezetés ... 3
A település bemutatása ... 3
Értékeink, küldetésünk ... 9
Célok ... 10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) ... 11
1. Jogszabályi háttér bemutatása ... 11
2. Stratégiai környezet bemutatása ... 12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége ... 14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység ... 33
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége ... 46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége ... 50
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége ... 55
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása ... 60
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága ... 62
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) ... 63
1. A HEP IT részletei ... 63
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése ... 63
Jövőképünk ... 64
Az intézkedési területek részletes kifejtése *(kitöltése javasolt, opcionális)* ... 65
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) ... 66
3. Megvalósítás ... 70
3.1 A megvalósítás előkészítése ... 70
3.2 A megvalósítás folyamata ... 70
3.3 Monitoring és visszacsatolás ... 73
3.4 Nyilvánosság ... 73
3.6 Érvényesülés, módosítás ... 74
4. Elfogadás módja és dátuma ... 75

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" c. dokumentum szerint átdolgozva,** Tardos Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Tardos a Gerecse ölelésében fekvő egyik legkedveltebb és legmagasabban fekvő települése. Első írásos említése 1217-ben történt Turdos alakban. Egy részben a Karakó vár faluja volt, melyet Imre király 1204-ben az esztergomi káptalannak adományozott márványfejtésre. II. Endre elvette a káptalantól és a Koppány nemzetségbeli Paulinus és Jakab ispánoknak adta, majd visszavette tőlük, s az esztergomi egyháznak adta vissza. A falu másik része a Tardos nemzetség birtokában volt. 1244-ben a Turdos nemzetségbeli Pousa fiainak nevében, majd 1366-ban Tordas alakban jelenik meg a település neve, majd később 1953-ig Tardos, 1954-től Tardosbánya és 1993-tól ismét Tardos. Faluszerkezete több szempontból említésre méltó, hiszen jellegzetes „utca-udvaros" központja mellett a Bikol-patak völgyét követő zegzugos falurészlet is egyedivé teszi. Tatáról Agostyánon keresztül juthatunk el Tardosra.

A kőbányászat már a kezdetektől fogva fontos szerepet töltött be a település történetében. A római kortól bányászták az itt található jura-kori vörös mészkövet úgynevezett Tardosi vörös márvány (ami tulajdonképpen mészkő és a magas vastartalom miatt vörös). A rómaiak a bányáktól kőhordó utat építettek a Duna partjáig. Ezt az utat a középkorban is használták. 1204-ben Imre király a bányát az esztergomi káptalannak adományozta. Az itt fejtett vörös mészkő Mátyás király reneszánsz építkezéseinek kedvelt díszítőköve volt. A török hódoltság alatt a település elpusztult és 1720-ig lakatlan maradt, amikor is az esztergomi érsekség katolikus szlovákokat telepített ide. A bányászatból és fuvarozásból élő szlovákok a középkori faluhely mellett építették fel az új települést.

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A világháborút követő társadalmi éledés jeleként 1926-ban létrejött a Levente Egyesület, melyet 1929-ben a Polgári Kör, 1930-ban a Polgári Lövészegylet, az Önkéntes Tűzoltó Testület, 1936-ban az Építőipari Munkások Szövetsége, a "Falu" Gazdaszövetség megalakulása követett. Azon kevés település közé tartozott, ahol már a 30-as évektől saját fenntartású népkönyvtár működött. A második világháború harci eseményei 1945. március 21-én értek véget Tardoson. 1945 után 350 ember települt át a községből Szlovákiába. Ennek emlékeként a falu közepén-a Tájház előtt található Emléktáblába vésték: voltunk, vagyunk, leszünk!

A régi Tardos emléke ma már csak az Ófalusor utca nevében maradt fenn. A község orsószerűen kiszélesedő főutcáján áll az 1775-ben épített, barokk stílusú római katolikus műemlék plébániatemplom. Az 1775-ból származó plébániaház helyébe 1972-ben építettek újat. Az anyakönyveket 1764-től őrzik.

Az utcaudvaros beépítési szerkezetű faluközpontban található a Kossuth-díjas Fekete Lajos turkológus szülőháza, emlékszobája és a helyi néprajzi kiállítás. (előzetes bejelentkezéssel látogatható).

Érdekes látnivaló még a faluban a Régi Rádiók Állandó Kiállítása (Tarnóczy András, Rákóczi F.u.8 szám alatt, előzetes bejelentkezés alapján látogatható.)
Tardos a Gerecse egyik legfestőibb települése, melyet a Gerecsei Tájvédelmi Körzet 400-634 méteres hegyei csaknem teljesen körülvesznek. A kőbányászat és feldolgozás a mai napig meghatározó tevékenysége a falunak, bányák egy részét ma már nem művelik, de előzetes bejelentés és egyeztetés után látogathatóak. Ezek nemegyszer igazi növény- vagy állattani ritkaságok élőhelyei. Az egyik elhagyott bányarész napjainkban hegymászók kiképzését segíti.

A megkapó szépségű és közkedvelt kirándulóhelyként ismert Malomvölgy a közelében található a fokozottan védett kerecsensólyom és parlagi sas, „Pisznyicei-barlangok"védett helye. A Malomvölgyi –tó egész évben alkalmas a horgászásra.

Az Országos Kék Túra útvonala a község mellet vezet el, az útvonala mentén megcsodálhatjuk a Serédi Kastélyt, és a Gerecsei átjátszó tornyot.
A Gorba-tetőn kerékpár pihenő, sárkányrepülő és paplanernyő felszállóhely, valamint az erdőben egy Mária kegyhely is található, melyet számos zarándok keres fel az ország minden részéből.

Tardos legjelentősebb hagyományos rendezvényei a májusi Hegyen – Völgyön Futóverseny, a júliusi Magdolna napi búcsú és falunap, valamint évek óta nagy sikerrel szervezett hagyományőrző lakodalmas batyus bál.

A községben történő eseményeket, híreket, információkat, tájékoztatásokat, a faluban élők a falutévé adásaiban nézhetik meg illetve Tardos honlapján és közösségi oldalán olvashatják.
Település területe: 23,32 km2

Népessége: 1754 fő (2022. január 1-i állapot szerint)

Településünk lakóinak egy része szlovák nemzetiséghez tartozó. Infrastruktúrával víz –villany - gáz és csatornával teljes mértékben ellátott, a szennyvízcsatornára való lakossági rákötések száma 90% fölött van, Komárom-Esztergom megyében szinte egyedülállóan. Az útburkolatának túlnyomó része szilárd burkolatú (aszfaltozott), igaz sok helyen javításra szorul.
A település a 1990-es évek első feléig önálló életet élt, az 1960-as években alakult Gerecse Mezőgazdasági és Termelő Szövetkezet a környék legeredményesebben működő gazdasága volt. A szövetkezet folyamatosan élen járt a termelésben, csatlakozott hozzá Baj, Szomód és Vértestolna is.
1959-ben alakult a Kisipari- és Építőipari Termelő Szövetkezetet, a KTSZ a megyében igen elismert cég lett, magas színvonalon dolgoztak, sok jó szakembert képeztek ki. A szövetkezetek mellett két üzem is működött a településen, a Tatai szőnyeggyár kivarró üzeme és a Tatai cipőgyár kihelyezett üzeme mely közel 100 főnek (főként nőknek) adott munkát a megélhetéshez.
A rendszerváltás után sajnos a romló gazdasági helyzet miatt a község folyamatosan leépült, a szőnyeggyár és a cipő üzem helyi részlege megszűnt, a Termelőszövetkezet és KTSZ szétmorzsolódott. A településen élő emberek útra keltek és a környező nagyvárosok iparterületein próbáltak és próbálkoznak elhelyezkedni.
Intézményei közül 2011-ben az Óvoda épületében kialakításra került a Közösségi Ház (Integrált Közösségi Szolgáltató Tér), melynek során sor került az óvoda helységeinek felújítására is.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	1 654	bázis év
2017	1 651	99,82%
2018	1 682	101,88%
2019	1 689	100,42%
2020	1 682	99,59%
2021	1 693	100,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

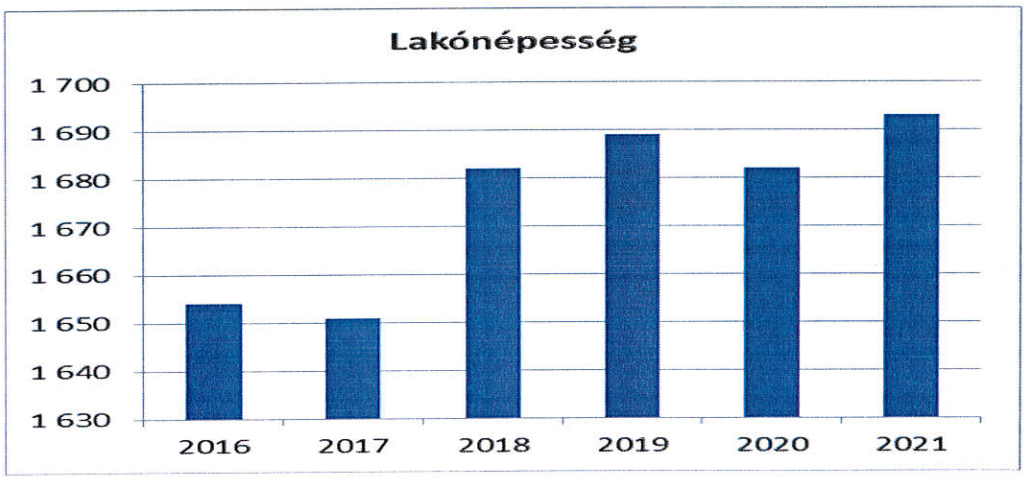

A fenti adatokból jól látható, hogy a 2017-es évet leszámítva, amikor is egy kisebb népességcsökkenés következett be a település életében, addig az azt megelőző és az azt követő években is folyamatosan növekszik a falu lakossága.

Tardos község népessége korosztályok és nemek szerint:

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)		
Korcsoport	Fő	Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)

	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	820	907	1727	47,48%	52,52%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			63	3,65%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	132	127	259	7,64%	7,35%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	27	19	46	1,56%	1,10%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	521	497	1018	30,17%	28,78%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	54	67	121	3,13%	3,88%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	86	197	283	4,98%	11,41%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakosság korcsoportos és nemek szerinti megoszlása alapján Tardoson nők és férfiak aránya szinte megegyezik. A 18-59 évesek közötti korosztályban mind a nők mind a férfiak aránya magasabb a többi vizsgált korcsoporthoz képest. A 65 év feletti korcsoportban a nők aránya lényegesen magasabb a férfiakénál.

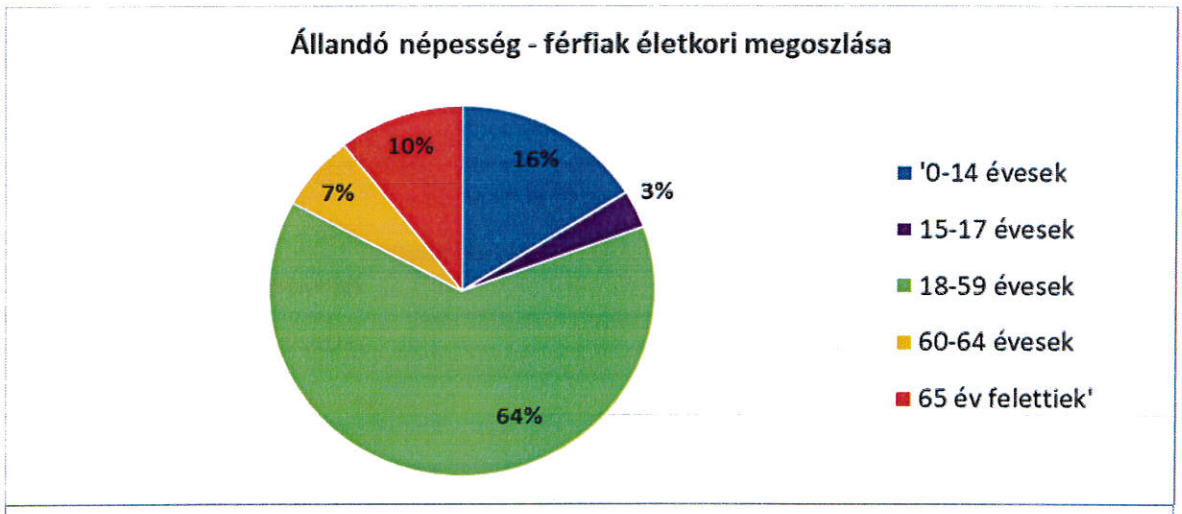

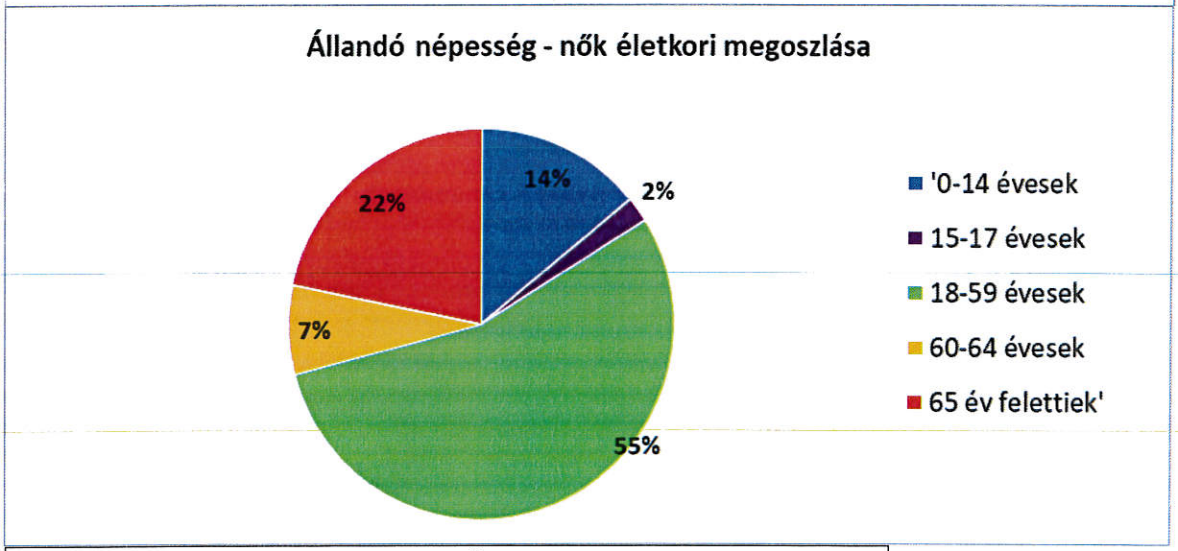

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	249	226	110,18%
2017	251	229	109,61%
2018	266	246	108,13%
2019	283	259	109,27%
2020	293	283	103,53%
2021	307	280	109,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

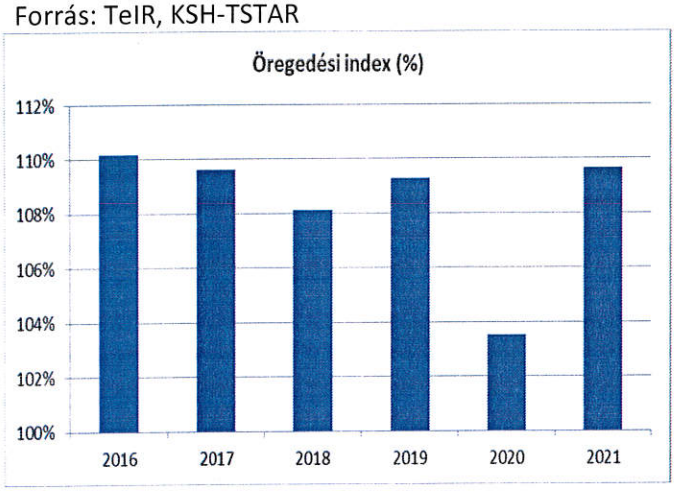

Az öregedési indexel foglalkozó 3. számú táblázat adatai alapján elmondható, hogy a 2016-ös évtől kezdődően az öregedési index folyamatos csökkenést mutat, de még így is 100% fölött van az arány. Ami a település elöregedését jellemzi, ebből arra következtetünk, hogy az idősek fokozottabb ellátására van szükség. Itt is elmondható, hogy a kistelepülések tipikus problémájával, a népességmegtartással küzd a község, mely változó képet mutat, van elvándorlás, de a nagyváros közelsége, olcsó eladó házak, az új építési telkek segítenek a növekedési folyamatban.
A nyugdíjas klub vezetője, minél több 65 év felettit szervezzen be a programjaiba. Szervezzenek az önkormányzattal közösen orvosi előadásokat, szűréseket (vércukormérés, vérnyomás ellenőrzés, gyógytorna,) az egészségmegőrzésük érdekében. Az önkormányzatnak főleg a téli időszakban fokozott figyelmet kell fordítania az egyedülállókra.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	14,63
2017	5,45
2018	10,20

2019	-2,97
2020	-7,71
2021	8,30

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

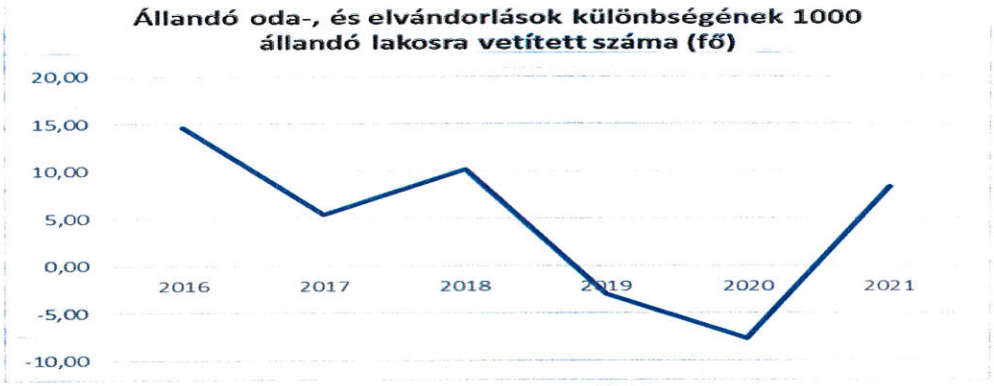

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	1,22
2017	-4,84
2018	1,20
2019	7,12
2020	0,59
2021	-7,11

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

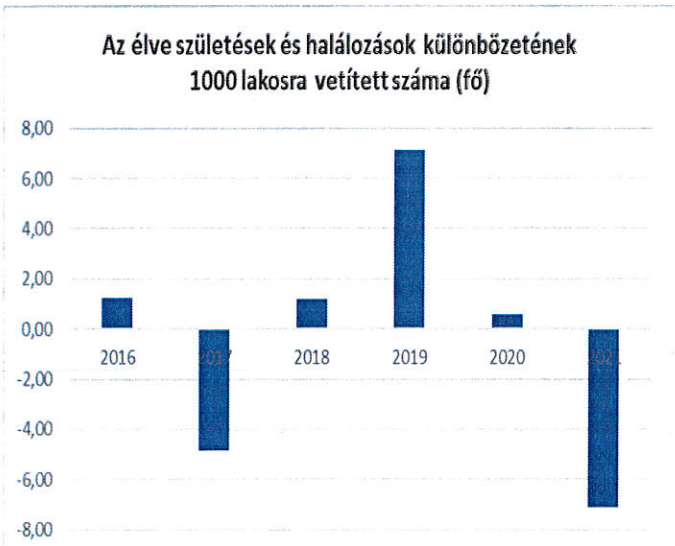

A lakosságszám változását két tényező befolyásolja, egyrészről a természetes szaporodás vagy fogyás, másrészről pedig a vándorlási egyenleg, amely a településre beköltözők és a kiköltözők különbségét jelenti. A vizsgált időszakban az egyenleg évenként eltérő értéket mutat. A természetes szaporodás adatait tekintve, megállapítható, hogy az első évben a születések száma meghaladta a halálozások számát, az utolsó évben ez az arány megfordult.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőségi programnak Tardos községben élő hátrányos helyzetű csoportokra- mélyszegénységben élő (romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékkal élőkre) kell összpontosítani. Fontos, hogy az élet minden területén megelőzze a megkülönböztetést, és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak egyenlőségét. Az esélyegyelőség minden állampolgár számára fontos, nem csupán követelmény, hanem az önkormányzat hosszú távú értéke is, hiszen azt a célt tűzi ki maga elé, hogy mindenkinek esélye legyen munkát vállalni –függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen származású és milyen az anyagi helyzete.

Tardos község Önkormányzatának fő célja, hogy a község olyan település legyen, ahol senki ne érezze a hátrányos megkülönböztetést, minden egyes lakossal szemben érvényesüljön az egyenlő

bánásmód elve, mindenki számára elérhető legyen az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatás. Küldetésünk megőrizni Tardos község történelmi értékeit elődjeink hagyományait tisztességét a települési össze fogást és összetartozást erősíteni. Olyan fiatalok nőjenek fel, hogy a modern kor mellett, méltón büszkék legyenek őseikre és őrizék meg a hagyományainkat.
Együtt - Egymásért Tardosért.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tardos Község település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:
az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
a diszkriminációmentességet,
szegregációmentességet,
a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-

értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan hanem az önkormányzat célja a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti."
A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Az Új Roma Stratégia a társadalom peremén élő roma lakosság társadalmi-gazdasági befogadására irányuló, a romák egyenlőségét és társadalmi részvételét elősegítő intézkedéseket fogalmazza meg. Célja a romák esélyegyenlőségének, valamint társadalmi befogadásának és részvételének elérése.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009- 2024. időszakra vonatkozóan.

„Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyermekeknek Nemzeti Stratégia célja elsősorban az, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

A Stratégiát a 1004/2010. (I.21.) határozatában fogadta el a Kormány. Célja a szakmai, a magán és a családi élet jobb összehangolhatósága, a nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele, a politikai, gazdasági döntéshozatalban, és a tudomány területén a férfi-női részvétel aránytalanságainak csökkentése, az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtételének elősegítése, a nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorítása, a nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenségek leküzdéséhez szükséges stratégiai célokhoz kapcsolódó változások szakmai megalapozása képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés által.

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Az Országgyűlés 2009-ben a 81/2009. (X.2.) OGY határozatában fogadta el az Idősügyi Nemzeti Stratégiát. A Stratégia célkitűzéseinek megvalósulását két ütemtervre bontották. Az első rész 2010- 2022-ig, a másik 2023-2034-ig tervezhető. Az egyik legfontosabb cél az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és az esélyegyenlőség megteremtése, az idős korosztály igényeinek figyelembevétele az élet valamennyi területén, valamint olyan gazdasági és társadalmi környezet kialakítása, amelyben az idősödő és az idős emberek meg tudják őrizni aktivitásukat, társadalmi részvételüket és olyan szemlélet kialakítása, amellyel biztosítható és növelhető az időskor erkölcsi elismerése, valamint az idős korosztály iránti szolidaritás.

Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés a 15/2015. (IV.7.) számú határozatában fogadta el a Programot a fogyatékos személyek élethelyzetének javítása, illetve esélyegyenlőségének megteremtése érdekében. A fogyatékossággal élők az élet számos területén még ma is hátrányos megkülönböztetésben részesülnek, ezért kiemelten fontos a különböző területeken az esélyegyenlőség megteremtése.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Esélyegyenlőségi terv adatot, támpontot nyújt az önkormányzat gazdasági program átdolgozásához. későbbiekben kiinduló pontot jelent az önkormányzat stratégiai döntéseinek előkészítéseihez. Tardos Község Önkormányzata az évente elkészített költségvetésen, az elkészített gazdasági programon, valamint a településrendezési terven keresztül próbálja az esélyegyenlőséget a községben biztosítani. A költségvetésben a hátrányos helyzetű, munkanélkülieknek a közfoglalkoztatásban való részvétellel biztosítja az önerőhöz szükséges forrást.

Az Önkormányzat nagyrészt szakképzetlen, a munkaerőpiacon nehezen elhelyezkedni tudó személyeket foglalkoztat közmunkában. Fő feladatának tekinti a lakosság szociális biztonságának megteremtését erre a feladatra Szociális- Bizottság alakult.

Nagy figyelmet fordít a sokgyermekes és gyermeküket egyedül nevelő családok, valamint az átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került családok és idősek támogatására. Az Önkormányzat anyagilag támogatja a gyermekeket, családokat (gyermekvédelmi támogatás, gyermekszületési támogatás, beiskolázási segély, étkezési térítés, az idősek részére szociális étkezés stb.). Az ehhez szükséges összeget a költségvetésben mindig biztosítják.

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tardos Község Önkormányzata jelenleg a Tatai Többcélú Kistérségi Társulás tagja (Baj, Szomód, Dunaszentmiklós, Neszmély, Dunaalmás, Kocs, Tata, Vértestolna, Naszály). A Kistérségi Társulás 2011-ben elkészítette kistérségi településeinek közös esélyegyenlőségi programját. Ezzel összhangban Tardos Község Önkormányzata 2013-ban megalkotta saját esélyegyenlőségi tervét.

A korábban említettek szerint az önkormányzat a szociális ellátások biztosítását a Tatai Szociális Alapellátó Intézménnyel kötött megállapodás keretében biztosítja.

2013. március. 1-vel megalakult a Tardosi Közös Önkormányzati Hivatal Tardosi székhellyel, Vértestolnai kirendeltséggel a működési rend továbbra is alkalmas arra, hogy a lakossághoz legközelebbi szinten intézzük a polgárok közigazgatási ügyeit.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az Önkormányzat részére rendelkezésre álló adatok jórészt a központi statisztikákból, KSH, a TEIR adatbázisából, továbbá az önkormányzat adataiból, kisebb részt a helyi adatgyűjtésből származnak, ezáltal szinte valamennyi célcsoport helyzete nagy biztonsággal feltérképezhető. Vannak olyan területek, amely helyről az információk megszerzése nehézkes a kapott adatok hiányosak. Nincs adat a fogyatékkal élők településen belüli számáról, igényeiről, szükségleteiről, mivel ellátásukra szakosodott szociális szolgáltatás helyben nincsen. E téren az önkormányzati hivatal látókörében lévő fogyatékkal élők elmondására kell hagyatkozni. A területi folyamatok áttekintése érdekében az egyes mutatókra vonatkozó elemzések – az adatok rendelkezésre állásának függvényében – legalább 5 éves idősoron alapulnak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, amely nemcsak tudományos fogalom, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettség béli és foglalkoztatottság béli deficitekben mutatkoznak meg, és piaci esélyek szűkülésére - oktatás és képzés hiányosságra -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.
A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik.
A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. A romák száma a lakosság összlétszámához viszonyítva elenyésző, bár pontos lélekszámukra vonatkozóan adatokkal nem rendelkezünk.
A népszámlálási adatok sem nyújtanak pontos információt a roma kisebbség lélekszámáról, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát roma származásúnak. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.
A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben.
A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a romasággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „romakérdésként" való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a romaság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a k élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Településünk lakóinak jövedelmi és vagyoni helyzetéről adatokkal nem rendelkezünk, a mély szegénységben élők arányáról a szociális ellátásokat igénybe vevők számából lehet következtetni. Az alábbi táblázat adataiból egyértelműen látszik, hogy a személyi jövedelemadót fizetők száma enyhe növekedést mutat, a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók aránya csökken, ezáltal megállapítható, hogy a lakosság jövedelmi és vagyoni helyzet javulást mutat.

Év	Az SZJA adófizetők száma az állandó népesség %-ában (TS 059)	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	53,47	28,56
2017	53,89	24,94
2018	54,87	22,28
2019	54,02	19,08
2020	53,47	19,51
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

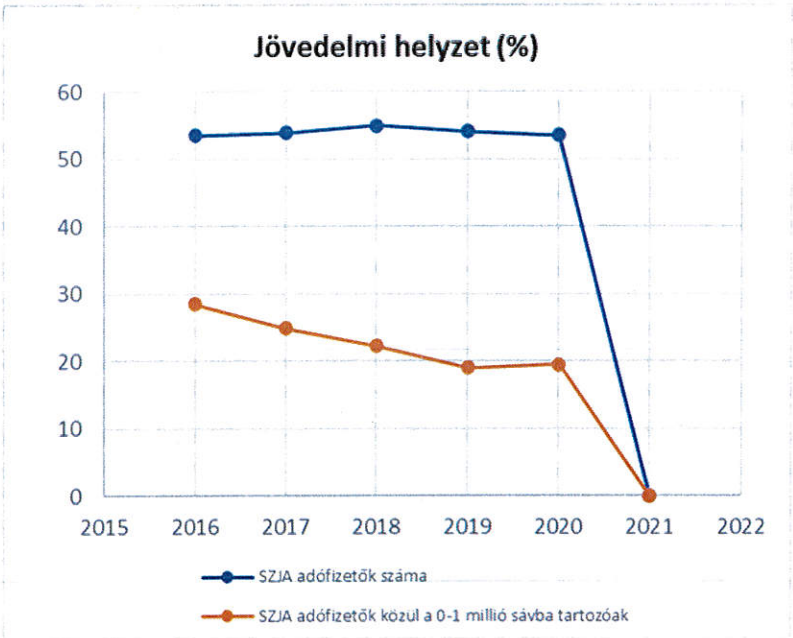

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Látható Tardos esetében, hogy a 15-64 év közötti

lakónépesség némileg növekszik. Az alábbi adatok alapján a férfiak munkanélküliségi aránya az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat, míg a nők tekintetében a 2018 évet kivéve nő az álláskeresők száma Tardos községben.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	2,87	2,95	2,91%
2017	1,51	2,91	2,21%
2018	1,18	2,04	1,61%
2019	1,00	3,43	2,22%
2020	1,99	3,54	2,77%
2021	1,97	3,05	2,51%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

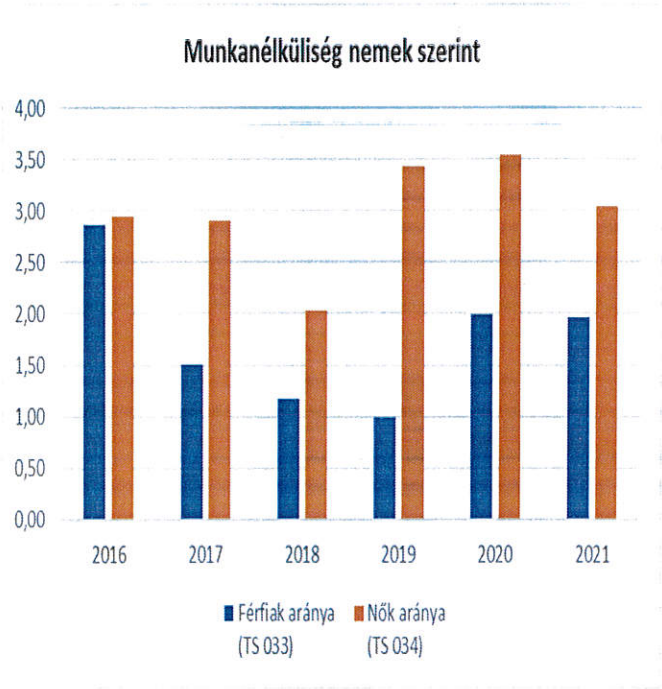

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	34	26	19	26	32	29
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	3,00	0,00	0,00	1,00	2,00	3,00
	%	8,82%	0,00%	0,00%	3,85%	6,25%	10,34%
21-25 év (TS 038)	Fő	4,00	1,00	4,00	3,00	4,00	1,00
	%	11,76%	3,85%	21,05%	11,54%	12,50%	3,45%
26-30 év (TS 039)	Fő	2,00	1,00	0,00	2,00	3,00	1,00
	%	5,88%	3,85%	0,00%	7,69%	9,38%	3,45%
31-35 év (TS 040)	Fő	2,00	2,00	1,00	5,00	4,00	3,00
	%	5,88%	7,69%	5,26%	19,23%	12,50%	10,34%
36-40 év (TS 041)	Fő	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00
	%	8,82%	7,69%	10,53%	7,69%	6,25%	10,34%
41-45 év (TS 042)	Fő	3,00	4,00	1,00	0,00	6,00	3,00
	%	8,82%	15,38%	5,26%	0,00%	18,75%	10,34%
46-50 év (TS 043)	Fő	4,00	2,00	1,00	2,00	0,00	4,00
	%	11,76%	7,69%	5,26%	7,69%	0,00%	13,79%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	1,00	3,00	4,00	3,00	0,00
	%	5,88%	3,85%	15,79%	15,38%	9,38%	0,00%

56-60 év (TS 045)	Fő	6,00	4,00	0,00	3,00	4,00	6,00
	%	17,65%	15,38%	0,00%	11,54%	12,50%	20,69%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5,00	9,00	7,00	4,00	4,00	5,00
	%	14,71%	34,62%	36,84%	15,38%	12,50%	17,24%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők korcsoport szerinti bontását bemutató tábla adataiból látható, hogy a legmagasabb számban az 56-60 év közöttiek vannak. A többi korosztályban közel azonos a nyilvántartott álláskeresők száma.

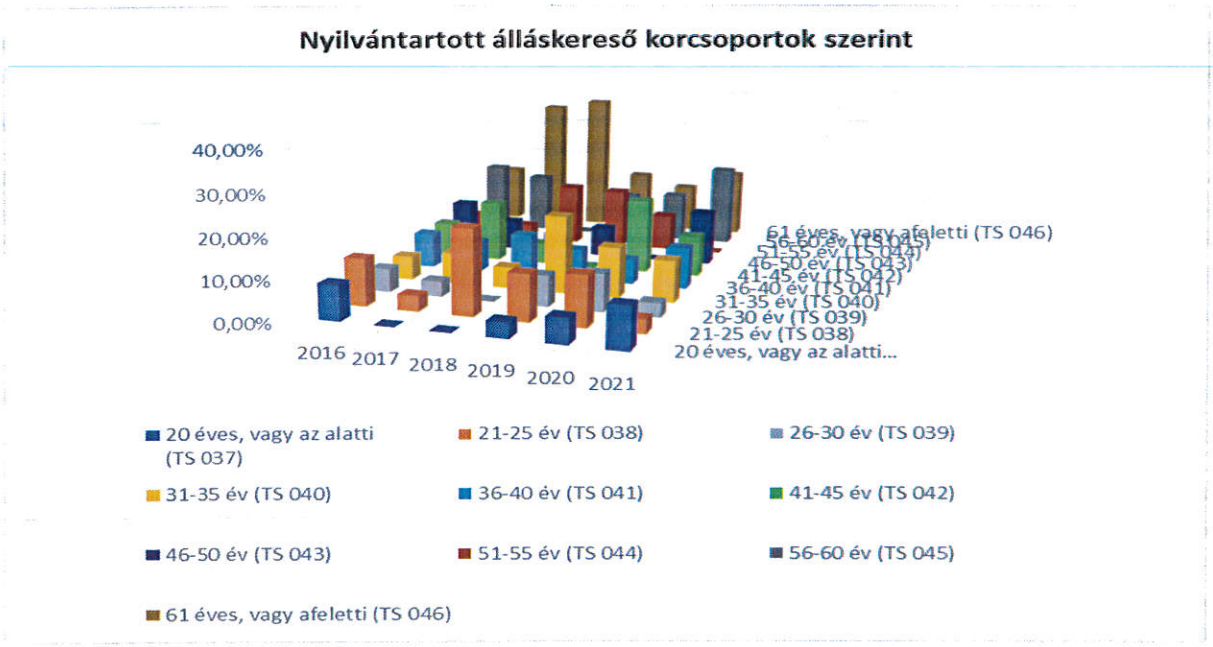

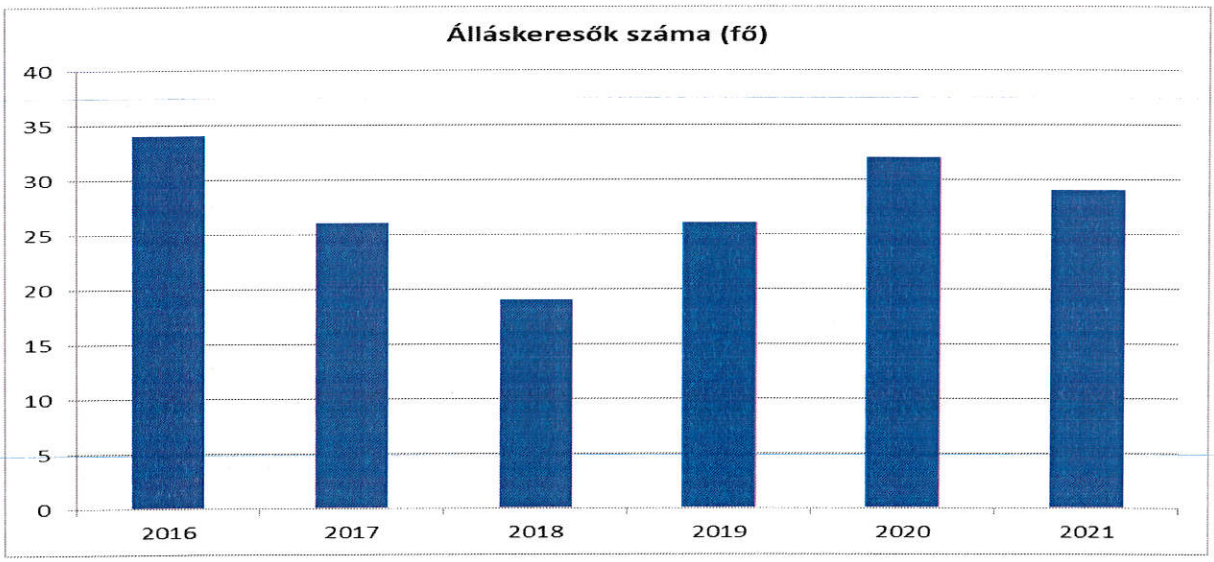

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	35,29	41,67
2017	50,00	61,54
2018	36,84	85,71
2019	34,62	77,78
2020	56,25	66,67
2021	55,17	68,75

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

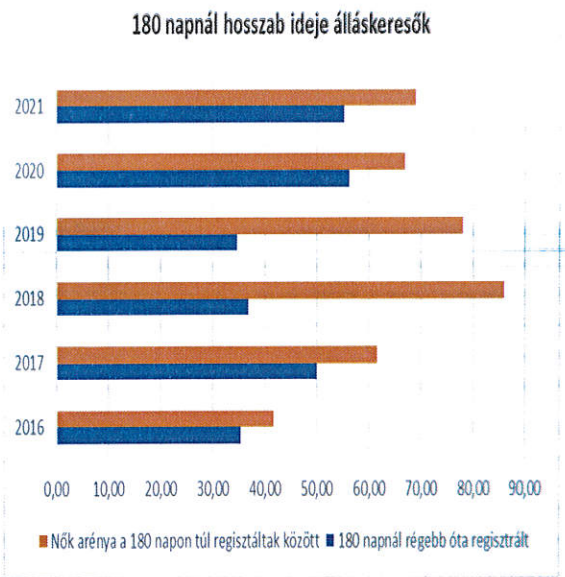

180 napnál régebben regisztrált munkanélküliekkel foglalkozó táblázat változó adatokat mutat, 2016. évtől növekvő vagy szinte azonos arány tapasztalható.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	34	1	2,94%	9	26,47%	24	70,59%
2017	26	4	15,38%	4	15,38%	18	69,23%
2018	19	3	15,79%	5	26,32%	11	57,89%
2019	26	2	7,69%	4	15,38%	20	76,92%
2020	32	0	0,00%	8	25,00%	24	75,00%
2021	29	0	0,00%	7	24,14%	22	75,86%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

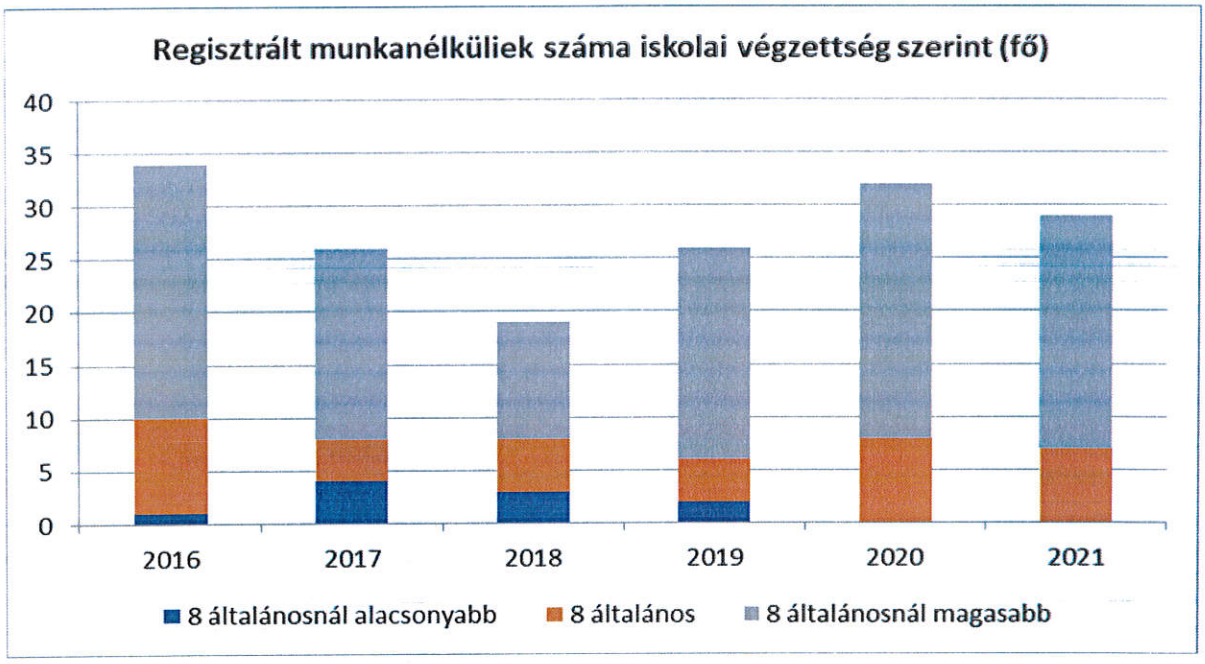

A grafikon és a táblázat alapján egyértelműen látható, hogy a regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők között legmagasabb számban a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők vannak többségben.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A települési önkormányzat az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében közmunkaprogramot szervez, melynek keretében különösen a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek foglalkoztatását kell elsősorban biztosítani. Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás időtartama legalább harminc nap, mely általában 2 - 3 hónap, de akár 6 és 12 hónap időtartamot is ki tesz.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitika		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalakoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	26	23
2017	28	19
2018	21	12
2019	14	8
2020	35	7
2021	9	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

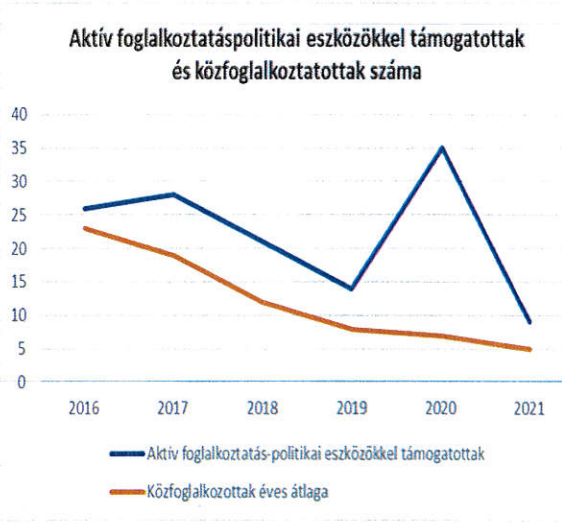

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A községbeliek számára a munkalehetőségek viszonylag széles körét nem csupán a helybeli üzemek megléte (Kőbánya, Balyfa Hungary Kft, Nubius Kft, Budai Trans Kft), illetve a helyben működő kisebb-nagyobb egyéni, illetve társas vállalkozások eredményezik, hanem 40 km-es körzetben lévő városok ipari parkjai is (Tata, Tatabánya, Komárom).
A munkaerő mozgását a tömegközlekedés egyre kevésbé teszi lehetővé Tata, Tatabánya, Komárom irányába járó vállalati munkásjáratok azonban jórészt megoldják. A Tatán elérhető a Járási Munkaügyi Kirendeltség mind az információáramlás, mind az esetleges képzési programok szempontjából rendkívül segítőkész.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső fiatalok foglalkoztatását, a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítését célzó képzésekre nagy hangsúlyt fektetnek Magyarországon. A pályakezdők, fiatalok kiemelt hátrányos helyzetű csoportként van definiálva az Unióban és Magyarországon egyaránt. Ez kiemelt figyelmet és elbánást jelent adott esetben. Azaz: a munkaerő-piaci programokon belül külön célcsoportként vannak jelen, a foglalkoztatási támogatásokban a pályakezdőknek külön támogatás (munka tapasztalatszerzés) áll rendelkezésre, továbbá előnyük van a képzésekben, elsősorban a felvételiken eredményesebben szerepelnek. Más központi támogatásokban, programokban is kiemelt figyelmet kapnak. Kistelepülés vagyunk és a fiatalok munkaerőpiacra való bekerülését egyértelműen segíteni kell.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	34	4
2017	26	0
2018	19	1
2019	26	2
2020	32	3
2021	29	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

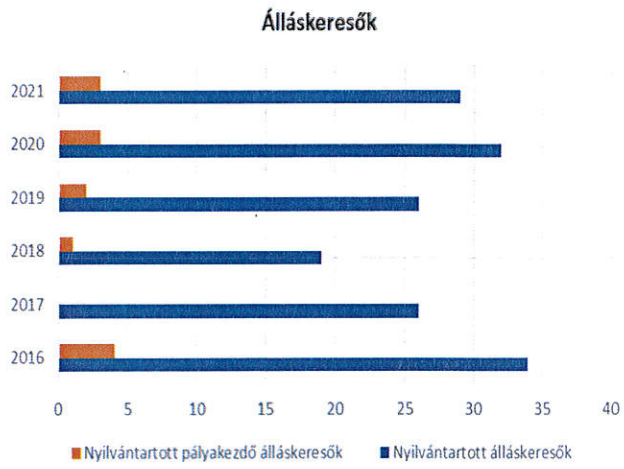

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Az önkormányzat a munkanélküliek tájékoztatása, elhelyezkedéshez való hozzásegítése, közfoglalkoztatása érdekében rendszeres kapcsolatban áll és együttműködik az illetékes munkaügyi központtal. A munkanélküliek számára a Tatai Járási Hivatal Foglalkoztatási Főosztályának keretein belül lehetőség nyílik, hogy számítástechnikai, informatikai és nyelvi tanfolyamokra járjanak és így tudják képezni magukat, hogy nagyobb eséllyel induljanak a

munkaerőpiacon. Felnőtt oktatás keretében szakmát tanulni, illetőleg érettségire készülni a környező települések iskoláiban lehetséges (Tata, Tatabánya, Komárom), helyben ezt nem tudjuk megoldani.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységben élők foglalkoztatására – miután ezekben a családokban a képzettség aránylag alacsony – elsősorban a közmunkaprogramok során nyílik lehetőség a községben. Roma származásról nyilvántartást az önkormányzat nem vezet. Az itt élő 2-4 roma család beilleszkedett a település életébe és nem tartoznak a mélyszegénységben élők közé.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nem rendelkezünk adattal, illetőleg információval arról, hogy a foglalkoztatás terén hátrányos megkülönböztetés lenne.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.

A lakosság részéről nincs igény ilyen jellegű tevékenységre, lehetőségre.
Ami felmerült problémaként az évek során a lakosság körében, az a nyomtatási / fénymásolási lehetőség hiánya.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az önkormányzat képviselő-testülete az egyes szociális ellátásokról szóló rendeletében meghatározta a hatásköröket, melyeket egyrészt a képviselő-testület Szociális Bizottságára, illetőleg a polgármesterre ruházott át.

A képviselő-testület - átruházott hatáskörben a polgármester - a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, családban nevelkedő gyermekre tekintettel, valamint átmenetileg nehéz anyagi gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott **rendkívüli települési támogatást** nyújt.

Tardoson 2021. évben 43-an részesültek rendkívüli települési támogatásban.

Továbbá 2021. évben 5-en részesültek rendkívüli települési támogatásban, azon belül az elhunyt személy eltemettetésének költségeikhez való hozzájárulásként.
Vizsgálva az előző éveket elmondható, hogy a támogatás az előző évekhez képest sem nem nőtt, sem nem csökkent.
Szociális étkeztetést szintén a rendeletben meghatározott feltételeknek megfelelően szociális rászorultság alapján lehet kérelmezni.

Természetbeni ellátás

A települési önkormányzat polgármestere akkor gondoskodik az elhunyt személy közköltségen **(köztemetés)** történő eltemettetéséről, ha nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik. 2017. évben 1 alkalommal, 2018. évben 2 alkalommal, valamint 2019. évben szintén 1 alkalommal került sor köztemetésre.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	34	2,88%	12	35,29%
2017	26	2,22%	13	50,00%
2018	19	1,62%	11	57,89%
2019	26	2,27%	14	53,85%
2020	32	2,89%	10	31,25%
2021	29	2,62%	10	34,48%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.			
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)	Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)

	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	4	11,76%	n.a.	-	16	47,06%
2017	2	7,69%	2	8,35%	15	57,69%
2018	0	0,00%	3	18,05%	11	57,89%
2019	1	3,85%	0	1,88%	15	57,69%
2020	2	6,25%	1	1,59%	12	37,50%
2021	3	10,34%	n.a.	-	13	44,83%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	0
2018	1
2019	1
2020	1
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A községben több mint 700 db lakóházat tartunk nyilván, a települések infrastruktúrája jónak mondható. A lakások 99%-a vezetékes vízzel és szennyvízhálózati csatlakozással ellátott. Vezetékes gázellátás községben megoldott. Az ingatlanok nagy része rákötött, bár a fűtési célokra egyre inkább a vegyes tüzelést részesítik előnybe a lakosok, a vezetékes gázt legtöbben főzési célra használják. A településen telefon, kábeltelevízió és internet elérhetőség biztosított (több szolgáltató által Telekom, Invitel, Digi, UPC), A település utcái közterületei és a lakóházak döntő többsége rendezett.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	700	0	0,00	34,29	100,00	100,00
2017	703	3	4,27	34,14	99,57	99,57
2018	703	0	0,00	34,14	99,57	99,57
2019	703	0	0,00	34,14	99,57	100,00
2020	707	7	9,90	33,80	99,01	99,43
2021	708	2	2,82	33,62	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

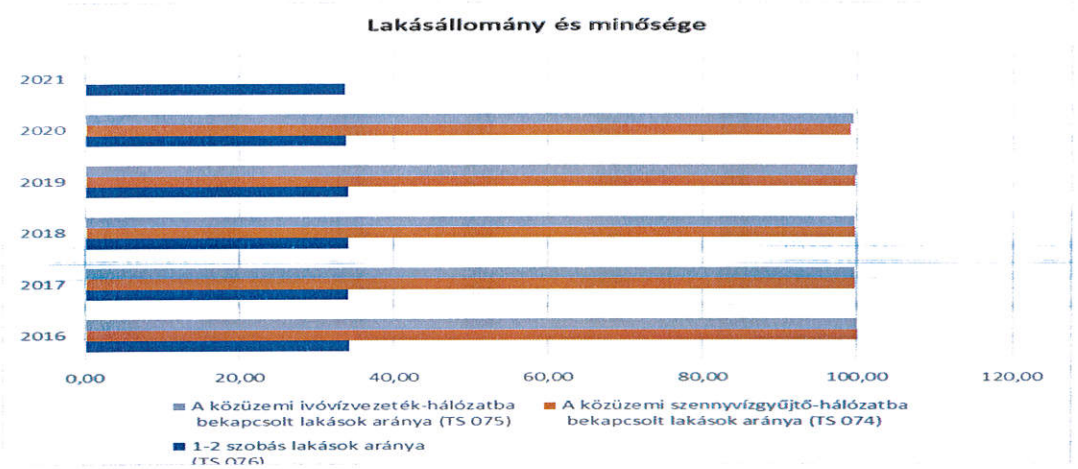

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzatnak, lakáscélú ingatlanainak száma minimális, az állapotuk is változó. Jelenleg 3 lakás van olyan állapotban, amit bérbe lehet adni. Minden évben a képviselőtestület felé beadott kérelemmel lehet meghosszabbítani a bérleti szerződést. A lakások komfortosok (víz, villany, fűtési lehetőség adott) a bérbeadásuknál mindig fontos, a szociális rászorultság ilyen módon aránylag elérhető áron a kevésbé jól szituált családok is képesek lakhatáshoz jutni.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	700	n.a.	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	703	n.a.	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	703	n.a.	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	703	n.a.	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	707	n.a.	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	708	n.a.	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

Szociális bérlakása az önkormányzatnak nincsen. Hajléktalanságra a községben nincs példa.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan az önkormányzat tulajdonában nincsen.

d) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzat képviselő-testülete az egyes szociális ellátásokról szóló rendeletében a lakhatási támogatást Szociális Bizottságára ruházott át.
A települési támogatáson belül a lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A Szociális Bizottság a gáz-, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási díj, tűzifa és szén költségeihez lakhatási támogatást nyújt. Ezt a szolgáltatást egyre kevesebben veszik igénybe, ami jelzi, hogy a faluban élő családok lakásfenntartási problémákkal nagyon kevesen küzdenek.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	68	n.a.
2017	59	10
2018	46	207
2019	58	125
2020	45	138
2021	58	100

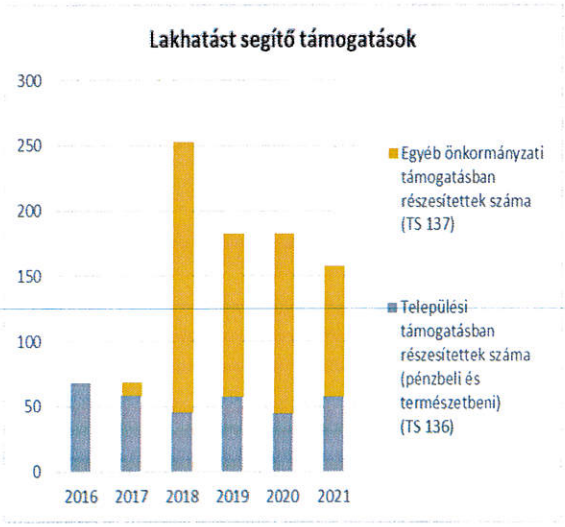

f) eladósodottság

A családok eladósodottságáról nem áll rendelkezésünkre pontos adat. Néhány családnál érezhető, hogy probléma az eladósodás, különösen az alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Az eladósodottság jelentős növekedésére lehet számítani a következő években az ingatlan árak emelkedéséből következő nagyobb mértékű hitelfelvétel és infláció növekedés okozta kiadások növekedése következtében.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületi nagyméretű, jó adottságú, ingatlanon egyetlen egy család él, az ingatlan teljesen közművesített (víz, villany, gáz) a közúti közlekedés is az ingatlan előtt halad el. Hajléktalan személy nem él községünkben.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A településen telepek, szegregátumok nincsenek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény, előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:
- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:
- a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról, biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén - lehetőségeihez képest - saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,

Együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.
A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális

alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat. Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.
Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátáson belül orvosi rendelő van a településen, melyben a háziorvos napi szinten rendel. A rendelés ideje alatt hétfőn, szerdán és pénteken a gyógyszertár is nyitva van. Tardos községben a gyermekorvosi ellátást a háziorvos látja el

A község lakosainak fogorvosi ellátására jelenleg Baj településen van lehetősége. Előzetes bejelentkezés alapján hétfőtől-csütörtökig Bajon a fogorvosi rendelőben.

Az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (du. 4 óra után) Tatán történik, külön megállapodás alapján biztosítják. A járóbeteg-szakellátás a Tatai Árpádházi Szent Erzsébet Szakrendelőben és a Tatabányai Szent Borbála Kórházban biztosított. A fekvőbeteg ellátást a Tatabányai kórház biztosítja, Tatán és Komáromban már csak rehabilitációs ellátás folyik.

A községben biztosított a család és nővédelmi gondozás, az ifjúság-egészségügyi ellátás.
A kötelező védőoltások jelentősége a településen általánosan elismert, s nem jellemző, hogy kimaradnának állampolgárok a védőoltásból.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	1	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	1	58	9,45
2018	1	0	0	1	57	8,43
2019	1	0	0	1	52	3,42
2020	1	0	0	1	50	6,13
2021	1	0	0	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma viszonylag stabilnak mondható (50-58 fő), míg ápolási díjban a 2016 évben tíz fölötti lakos helyett, évről-évre csökkenő tendenciát mutat.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen évente két alkalommal védőnő által- (Dr. Vadász Péter nőgyógyász főorvossal kötött megállapodás alapján) szervezett méhnyak rákszűrésre kerül sor.
A háziorvos a cukorbetegségben szenvedő lakosok számára cukorklubot hozott létre, mely évente 1-2 alkalommal, a betegséggel foglakozó specialisták előadásait hallgatják meg, ill. ilyenkor egészségnapot is tartanak melyen vérnyomás –koleszterinszint - és vércukormérést is végeznek.
A szakellátásokon kívül prevenciós és szűrőprogramokhoz a településünkön más vállalkozások által szervezett szűréseken (szemészeti, hallás, szív és érrendszeri betegségek felmérése) jutnak hozzá az igénylők, ezek azonban díjkötelesek. Évente négy alkalommal véradásra került sor, melyet a Tatai Vöröskereszt által-helyi megbízott szervezi nagy lelkesedéssel és sok aktivistával.
Sajnos a tüdőszűrés – szűrőbusz hiányában – a községben évek óta nem történt, ennek a szűrési módszernek a további megszervezését azonban a szakorvosok – korszerűtlen volta miatt – nem is javasolják, helyette indokolt esetben mellkas felvétel készítésére a tatai Árpádházi Szent Erzsébet Szakrendelőben beutalóval lehetőség nyílik. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos programoknak, alternatív egészségügyi szűréssel egybekötött tanácsadásoknak a Közösségi Ház folyamatosan helyt ad. Az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek hasznos szerepet kell vállalniuk továbbra is az 50 év feletti nők körében a méhnyak rák és a mellrák megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az ellátások igénybevételére a településen nincs lehetőség. A legközelebb a Megyeszékhelyen, Tatabányán van lehetőség. A mozgásszervi rehabilitációra utalt betegek nagy része a kisbéri kórház rehabilitációs osztályára kerül ez régió egyik legjobbja, a mozgásszervi rehabilitáció ilyen módon felnőttek részére magas szinten, változatos formában biztosított. A gyermekek részére gyógytorna Tatán van, az utaztatásban nagy segítség a Tatai Szociális Alapellátó Szolgálat gépkocsija, ami már nem egyszer térítésmentesen nyújtott segítséget rászoruló gyermekek részére.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Községünkben a szociális étkeztetést a tatai Pikante-Gasztro Kft. főzőkonyhája, Tópart sétány u. 13. biztosítja az óvoda, az iskola és a szociális étkeztettetek vonatkozásában. Az étrend összeállítása során figyelemmel kísérik, hogy változatos és a gyermekek, illetőleg idősek helyes és megfelelő táplálkozását biztosítsák.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az általános iskola és az óvoda a köznevelési irányelveknek megfelelően biztosítja a gyermekek részére a rendszeres mozgás lehetőségét. Az iskola sportcsarnoka állami fenntartásba került, de a községi sportokra (labdarúgás) lehetőséget biztosít amatőr csapatoknak, igény esetén más sportrendezvényeknek is helyet ad. A Közösségi Ház folyamatosan várja a gyógytornára, női tornára vágyókat.

Ezen kívül a községben felnőtt és gyermek néptáncegyüttes működik, akik rendszeresen vesznek részt fesztiválokon itthon és külföldön egyaránt.

A községben labdarúgó egyesület működik, mely megye 3-ban játszik. Több korosztályból igen sok igazolt játékossal rendelkezik.
A sportöltöző mai kor kívánalmainak megfelelően felújításra került. A futballpálya környéke rendezett bár lehet, hogy a kapacitását lassan meghaladja a játékosok mennyisége, Az edzéseken kívül szabadon használható sportpályán egyre gyakrabban megjelennek egyéni sportolók (futók) is, valamint a spotpálya mellett lévő játszótér kedvelt helye a kisgyermekes családoknak. Minden éven egy alkalommal megrendezése kerül a Hegyen-völgyön futás és rendszereződni látszik a Malomvölgyi-tó futás.

A településről a sportolási lehetőséget kihasználva sokan neveznek be a Gerecse 20 és 50 km-es gyalogtúrára, kihasználva a természet szépségének felfedezését, és a gyaloglás egészségre gyakorolt kedvező hatását.,

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális ellátásokat részben helyben, nagy részben többcélú társulás keretében, látjuk el.
A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat ellátását szintén a kistérségi fenntartásban működő Tatai Szociális Alapellátó Családsegítő-és Gyermekjóléti Szolgálata biztosítja. Hetente egy-két alkalommal tartanak ügyfélfogadást a településeken, szükség szerint intézik a gondozási feladatokat is. Tevékenységeikről a község jegyzőjét folyamatosan tájékoztatják. Általában elmondható, hogy a helybeli nevelési - oktatási intézményekkel a szolgálatnak napi munkakapcsolata alakult ki. A nyári szünetben rendszeresen programokat, családi napokat, táborozást, strandolást, kirándulást és (főként ünnepek közelében) eseteként élelmiszer csomagokkal látják el a rászorulókat.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A drogprevenció nagyon fontos a fiatalabb korosztály körében! Tájékoztató előadások tartását szerveztük ebben a témában.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére példa az elmúlt években nem volt.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Egészségügyi szűrések szervezése (nőgyógyászati szűrés, urológiai szűrés)

Az egyes szociális ellátási formák helyi szabályzásairól szóló rendeletben meghatározza:

- Lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére.
- Gyógyszertámogatás az Szt. 50. § (1) és (2) bekezdés szerinti közgyógyellátásra nem jogosult tartósan beteg személy gyógyszerkiadásainak viseléséhez nyújtott pénzbeli támogatás.
- Rendkívüli települési támogatás: a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére nyújtott támogatás.
  - eseti gyógyszerkiadások mérséklésére,
  - családban nevelkedő gyermek(ek)re tekintettel a család létfenntartását veszélyeztető élethelyzetbe kerülés okán,
  - átmenetileg nehéz anyagi helyzetre tekintettel a család kiadásainak mérséklésére,
  - átmeneti krízishelyzet esetén,
  - elhunyt személy eltemetésének költségeihez való hozzájárulás.
- Természetben nyújtott szociális ellátás: Köztemetés.
- Személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások: Étkeztetés.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Tardoson több civil szervezet is működik:

- Derűs Alkony Nyugdíjasklub
- Gerecse Népdalkör
- Tardosi Vörösmárvány Táncegyüttes
- Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- Faluvédő Egyesület
- Tardosi Futball Club (labdarúgás)
- Hegylakók SE
- Tardosi Bérkilövő Vadásztársaság
- Tardosi Vörösmárvány Alapítvány

Integrált közösségi és Szolgáltató Tér épületében található a helyi könyvtár, számítógépekkel és korlátlan internet használattal, lehetőséget biztosít a falu lakosságának, hogy a nyitvatartási ideje alatt az internetet használhatják.

Az Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér (IKSZT)- épületét, a településen működő szervezetek (Nyugdíjasklub, Gerecse Népdalkör, Magyar Vöröskereszt helyi alapszervezete, Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat) igénybe vehetik. A nyugdíjasklub, a Gerecse Népdalkör, valamint a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat közösen minden évben megrendezik a hagyományőrző lakodalmas „batyus bált".

A Tardosi Vörösmárvány Táncegyüttes nagy hagyományokkal rendelkező táncegyüttes mely tovább viszi és őrzi a település szlovák hagyományait, táncolnak magyar, szlovák és erdélyi táncokat is.

A júliusi Magdolna napi búcsú és falunap keretében főzőversenyre, (híres „loksa" sütés) sportrendezvényekre, (erős ember verseny, rönkfa cipelés, foci kupa) kerül sor melyen minden helyi szervezet és a nemzetiségi önkormányzat kiveszi a részét.

Évek óta a Szlovákiai Tardoskedd településről fafaragók csoportja tölt el 1-1 hetet a településen és megismertetik a fa szeretetét a gyerekekkel, készítenek egy kedves ajándékot a falunak (kopjafa,) és bemutatják a régi mesterségeket (kosárfonás).

Az Önkormányzat a település időskorú lakosai részére Idősek Napját szervez évek óta minden 65 évet betöltött lakos számára októberben az idősek világnapja alkalmából.

A gyerekeket (0-14-éves korig) minden év december 6-án várja a mikulás a közösségi házban. Tavalyi évtől ezen a napon állítják fel a falu karácsonyfáját a templom előtti téren, ahol a karácsonyfa felállítása után zsíros kenyeret esznek felnőttek és gyerekek egyaránt.

A település lakosai részére decemberben a művelődési házban falu karácsonyát tartunk, ahol az óvodások, iskolások és a helyi csoportok kedveskednek egy kis műsorral és kívánnak" Békés Karácsonyi Ünnepeket".

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	**Sportcsarnok, sportpálya léte** (TS 103)	**A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma** (TS 104)	**Közművelődési intézmények száma** (TS 105)
db	**van/nincs**	**db**	**db**
1	van/nincs	615	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen konfliktus előfordulásáról nincs tudomásunk.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A civil szervezetek működése során időről-időre találkozunk a szolidaritás megnyilvánulásaival: például önkéntes munkával a népdalkör és a nyugdíjasklub minden tavasszal virágba borítja a községben található virágládákat, gondozzák a templom körüli parkot, rendezvények előtt kitakarítják a művelődési házat. A Faluvédő Egyesület hulladékgyűjtési –szemét szedési napokat szervez, szépíti a temetőt, részt vesz a régi szovjet és német katonai síremlékek ápolásában, a sírkert kialakítása is az ő érdemük.

A karitatív munkához leginkább kapcsolódó szervezet - a Római Katolikus Egyház Karitász Szervezete időközönként látogatja és élelmiszercsomagot biztosít az egyedül élő idősek részére és a nehéz helyzetben lévő családok számára élelmiszercsomagot juttat el lehetőség szerint kétszer egy évben. A Magyar Vöröskereszt Tatai alapszervezete karácsony előtt a település rászorulói részére élelmiszer –ajándékcsomagot oszt ki.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Tardos Szlovák Nemzetiségi település. A szlovák gyökerek jelen vannak a mindennapokban főként az idősebb nemzedék részéről, de már az óvodába bekerülve játékosan sajátítják el a gyerekek a szlovák nyelvet. A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat rengeteg programot szervez, melyen aktívan részt vesznek idősek, fiatalok egyaránt. A Fekete Lajos Emlékház és Szlovák Nemzetiségi Tájház ad otthont a hagyomány megőrzésére.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A lakosság részéről is felfedezhetőek önszerveződő csoportok, de szívesen csatlakoznak a meghirdetett programokhoz, közösségi munkákhoz is.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Tardos községben nincs roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Foglalkoztatással kapcsolatos problémák, tartós munkanélküliség	Munkaügyi Központtal közösen tovább folytatni minden közmunka programot, képzési lehetőségekhez hozzájutás segítése
Nem minden munkanélküli regisztráltatja magát	Segítség, tájékoztatás információ a lehetőségekről a munkanélküliek számára

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	**Fő**			**Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)**	
	Férfiak	**Nők**	**Összesen** (TS 003)	**Férfiak** (TS 005)	**Nők** (TS 007)
	Fő	**Fő**	**Fő**	**%**	**%**

Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	820	907	1727	47,48%	52,52%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			63	3,65%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	132	127	259	7,64%	7,35%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	27	19	46	1,56%	1,10%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	**Védelembe vett kiskorú gyermekek száma** (TS 116)	**Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma** (TS 115)
	Fő	**Fő**
2016	0	n.a.
2017	1	n.a.
2018	2	n.a.
2019	1	6
2020	1	1
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

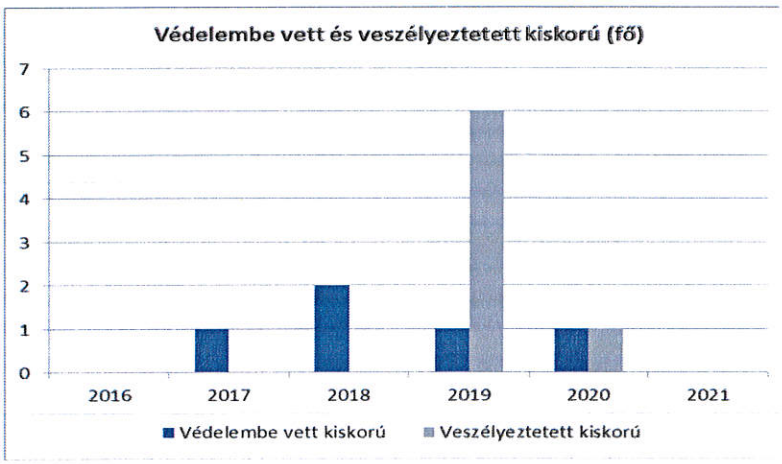

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés.

A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság (járási) a gyermeket védelembe veszi. A gyermek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.A gyermek védelmét, pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A védelembe vett kiskorú gyermekek száma a településen lecsökkent, a veszélyeztetett gyermekek száma pedig 6 fő volt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	44
2017	30
2018	23
2019	14
2020	3
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

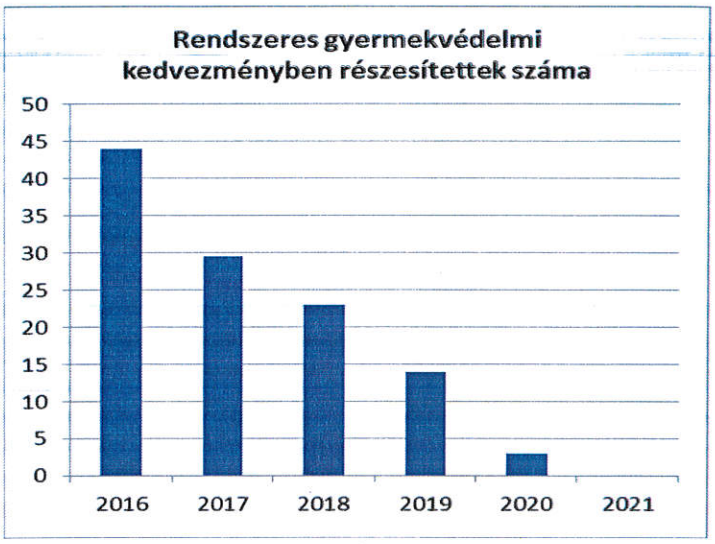

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg, a jogosultság megállapítása során sor került a jövedelemi és vagyoni helyzet vizsgálatára is.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben akkor részesíti az önkormányzat a családot, amikor a gyermeket gondozó családban az egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítja meg. Célja, a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája: a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény. Minden rászoruló család hozzájut a támogatáshoz, az elmúlt évben elutasított kérelem nem volt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak köre csökkenést mutat. A gyermekvédelmi-szociális jellegű pénzbeli ellátások közül ennek az ellátásnak már nem kedvező a jövedelmi határa.
Az egy főre eső jövedelem már nagyon könnyen elérhető a családi pótlékkal és a minimálbérekkel. Így az ezzel járó ingyenes/kedvezményes gyermekétkeztetés, és elsősorban ingyenes tankönyv pedig még kevesebb rossz anyagi helyzetben lévő családokhoz sem jut el.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen

	Fő	Fő	Fő
2016	4	4	8
2017	5	4	9
2018	5	4	9
2019	5	2	7
2020	6	2	8
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

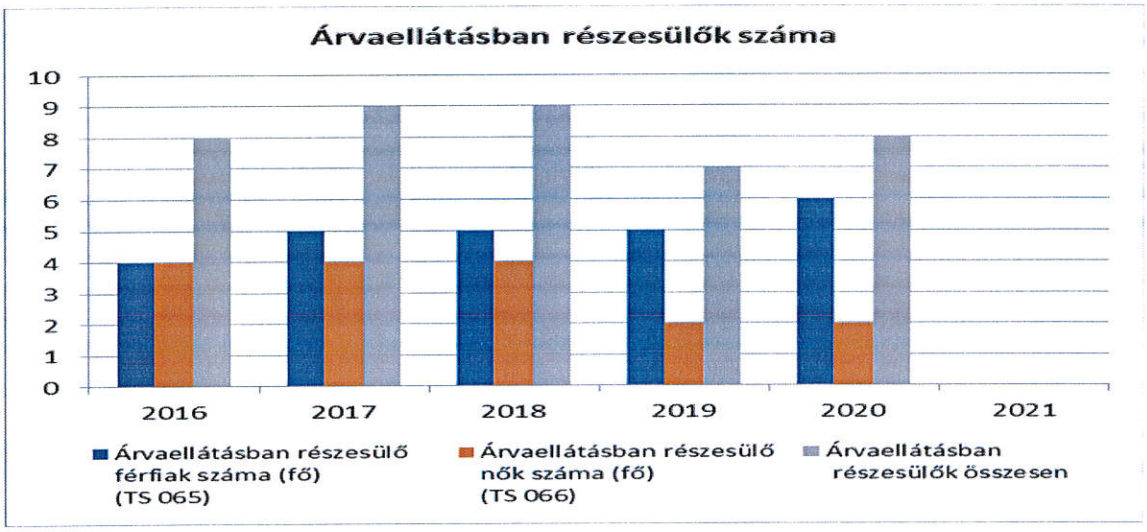

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	53	n.a.	n.a.	n.a.	0	0
2017	49	14	15	82	0	0
2018	47	9	n.a.	79	0	0
2019	58	10	17	87	0	0
2020	52	9	17	96	0	0
2021	53	5	22	100	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

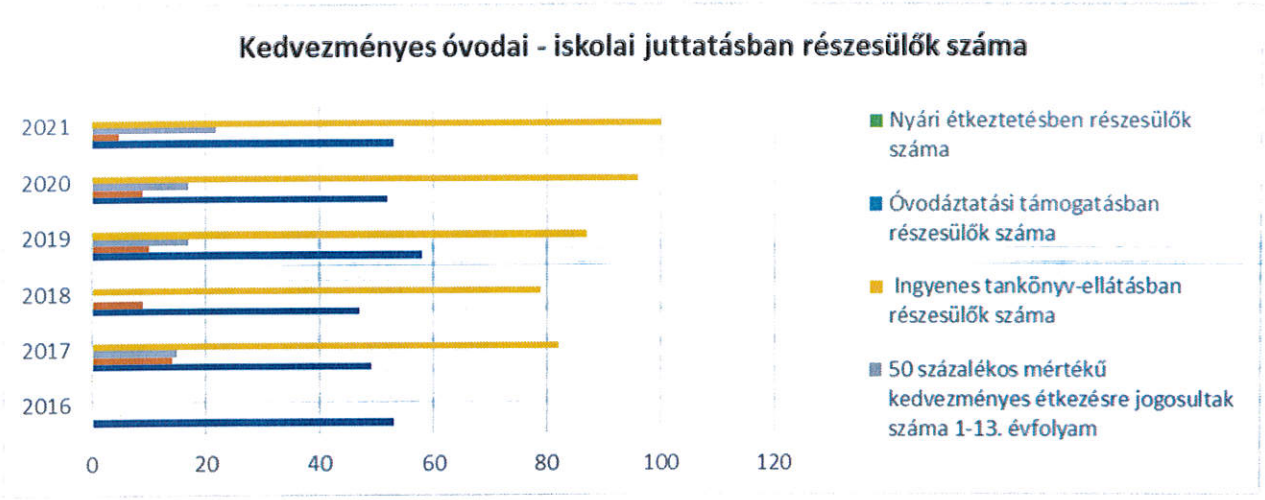

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekről nincs tudomásunk a településen.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált lakókörnyezet Tardos községben nincsen, így ezzel érintett gyermek sincsen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	15	15,00
2017	1	15	15,00
2018	1	22	22,00
2019	1	21	21,00
2020	1	18	18,00
2021	1	7	7,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatok

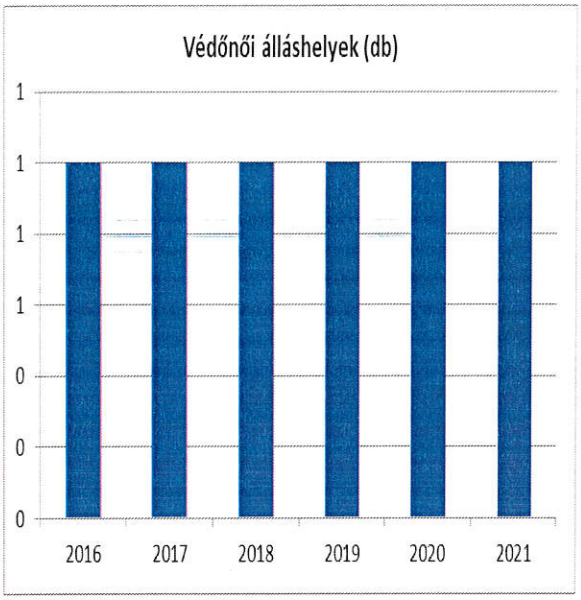

Településünkön 1 fő védőnő van, aki részmunkaidőben a szerdai napokat kivéve a hét minden munkanapján várja a hozzá fordulókat. A rendelő tiszta, világos kulturált. A védőnő először a tanácsadásokon találkozik a várandós anyákkal, ezt követően folyamatosan tartják a kapcsolatot a baba megszületéséig, és innen egészen az általános iskola 8-dik osztályáig a szeme előtt van minden gyermek. A várandósság időszakában kialakult kapcsolat a születésen át, az óvodai és az iskolai éveket is végig kíséri.
A védőnő gondoskodik az 0-6 éves gyerekekről, továbbá ellátja az általános iskolás gyermek iskola-egészségügyi ellátását.
Az általa végzett családlátogatások során győződik meg a kismamák és gyermekeik állapotáról.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen a gyermekek egészségügyi alapellátását a háziorvos látja el. A gyermek szakorvosi ellátást Tatán a szakrendelőben is igénybe vehetik a kisgyermekes szülők.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodában és az általános iskolában elvégezhető fejlesztések helyben történnek, ha szükséges az önkormányzat biztosítja a fejlesztő pedagógust (logopédus, gyógytornász), ami egyébként társulási formában is biztosított.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti szolgáltatás feladatát a kistérség központjában működő Tatai Szociális Alapellátó Intézmény látja el. Az intézményen belül a gyermekjóléti szolgálat önálló szakmai egységet képez és önálló szakmai egységként működik. Mivel Tata járás szintű település így Gyermekjóléti Központot is működtet. A gyermekjóléti és családsegítő munkáról és tevékenységről szóló

beszámolóját az Intézmény a törvényi előírásoknak megfelelően minden év március 31. napjáig az önkormányzat Képviselő-testülete elé terjeszti tájékoztatásul.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Bölcsőde nincs a községben.

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelem hasonlóan az alapellátáshoz a kistérség keretein belül működik. Mind az óvodában és az iskolákban, gyermek és ifjúságvédelmi felelős is foglalkozik a gyermekvédelmi esetekkel, és kapcsolatot tart a szülőkkel, valamint gyermekjóléti munkatárssal. A település a gyermekvédelem területén fontosnak tartja a megfelelően működő, aktív jelzőrendszert. Ennek tagjai az önkormányzat, a védőnő és háziorvosi szolgálat, az oktatási és nevelési intézmények, a bűnmegelőzési szervek. A jelzőrendszer tevékenységét éves többszöri tanácskozás keretében értékelik

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehetők a települési támogatást, azon belül a rendkívüli települési támogatást vagy szociális tűzifa formájában. Településünkön nem elérhető, de tájékoztatást tudunk adni a gyermekek átmeneti otthona, az anyaotthon, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozására vonatkozóan, ezzel kapcsolatos közvetítői tevékenységet vállalunk.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A diákok tanórán kívül eltöltött ideje a „szabadidő". Ez a kifejezés nem a legszerencsésebb, hiszen napjaink rohanó világában ennek, az iskolán kívül eltöltött időnek nagy részét a házi feladatok elkészítése, és következő napra való felkészülés, valamint a különórákon való részvétel tölti ki.
A kiskorúak szabadidejének hasznos eltöltésére szolgál a községi játszótér, az iskolások esetében az alsósok részére úszásoktatásra van lehetőség. Az iskola is többféle délutáni szakkört igyekszik biztosítani a gyermekek részére. Kiemelkedő a község tánccsoportja, mely várja a lelkes és tehetséges fiatalokat. A Táncegyüttes 2022. évben ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját.
A nyugdíjasok számára a dalkör és a nyugdíjas klub nyújt megfelelő időtöltést számukra.
Emellett sportegyesületben a fiatalok labdarúgás területén fejleszthetik tudásukat. Évről-évre az Önkormányzat Erzsébet-táborokat szervez a gyerekeknek, ahol, a Gyermekjóléti-és Családsegítő munkatársai aktívan részt vesznek. Az egyház pedig hittantáborba várja a gyermekeket a nyári szünetben.
Valamennyi fent felsorolt program, illetve lehetőség bárki számára nyitva áll, ugyanakkor sajnálatos tény, hogy a térítésköteles programok, illetve a nyári táborok, sőt még a kirándulások egy része is a szegényebb gyermekek számára csak nehezen, vagy egyáltalán nem elérhető. Bár ez nem tömegesen érint gyermekeket, időről időre adódnak ilyen problémák, amik megoldásra várnak.
A gyermekeknek, fiataloknak problémát okozhat, hogy a falusi környezetből kikerülve egy teljesen új típusú, városi környezetbe kerülnek általános és középiskolába. Itt olyan hatások érhetik őket, amivel eddig nem találkoztak (alkohol, kábítószer). Ezért fontos, hogy fel legyen készülve ezekre a hatásokra. Ezért a településen alkohollal kapcsolatos és drogmegelőző előadásokat kellene szervezni a gyermekek részére, hogy megismerjék ezeket a hatásokat. A

preventív feladatokat a rendőrség, illetve a jelzőrendszer további tagjai az iskolai nevelés keretében tartott felvilágosító, információs előadásokkal látja el.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az iskolások étkeztetését a tatai Pikante-Gasztro Kft. főzőkonyhája (2890 Tata, Tópart sétány u. 13.) biztosítja. Hétvégi gyermekétkeztetésre nincs mód a településen. Szünidei étkeztetésre nem volt igény.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nem releváns.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére nem volt eset.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Nem releváns.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy az e fejezethez elhelyezett adattáblák egy részének kitöltéséhez elengedhetetlen a partneri együttműködés, hiszen az oktatási intézmények 2013. január 1-étől - az óvodák kivételével - nem önkormányzati fenntartásúak. A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC törvény határozza meg a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek /tanulók körét.
a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	53	11	20,75
2017	50	1	2,00
2018	60	0	0,00
2019	62	0	0,00
2020	63	0	0,00
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

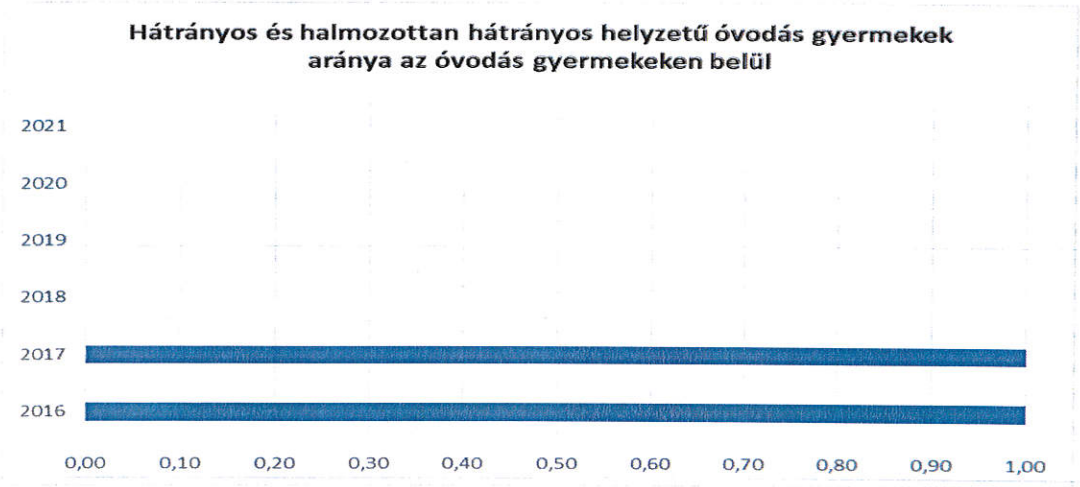

Az óvoda, illetve az általános iskola a jogszabályi előírások betartása mellett a feladatellátást biztosítja.
A speciális nevelési igényű gyermekek és egyéb nehézségekkel küzdő gyermekek oktatási a hagyományos általános iskolai kereteken belül az intézményi fenntartásban működő Vaszary János Általános Iskola Fekete Lajos Tardosi Szlovák Nemzetiségű Tagintézményében megoldott.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások, mint pl.: gyógypedagógus és logopédus megoldott az iskolában és óvodában is. A Tardosi Hétszínvirág Óvoda épülete 1979-ben épült. Korszerűsítési 2011. évben megtörtént, amikor kialakították a Közösségi Házat. Az épület állaga jónak mondható, két csoportszoba tágas és világos, családias hangulatot áraszt. Pályázati forrásból megvalósult több eszköz és felszerelés beszerzése: az udvarra, készségfejlesztő eszközök vásárlása, játék, textíliák cseréje. 2018. év szeptemberétől az óvoda három csoporttal indult el a megnövekedett létszám miatt. A harmadik csoportszobát az óvoda épületéhez hozzáépített csoportszobában oldották meg.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	n.a.	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7:30	16:30
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	30	
Személyi feltételek	**Fő**	**Hiányzó létszám**
Óvodapedagógusok száma	5	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	5	1
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	4	0
Kisegítő személyzet	2	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

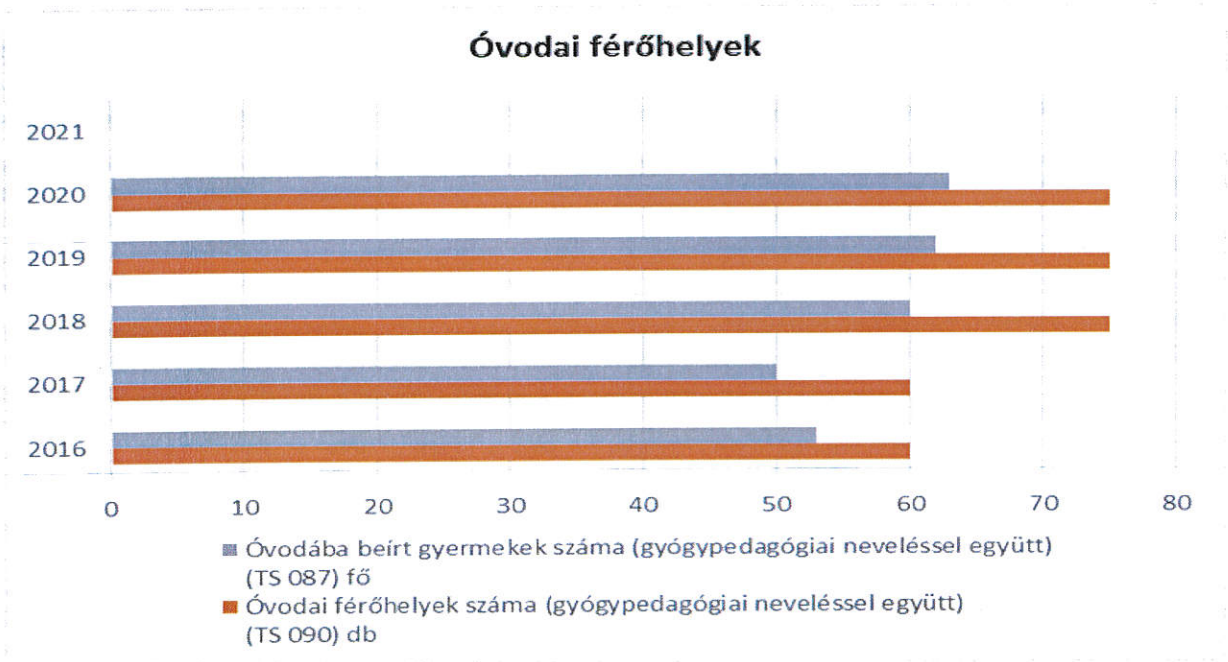

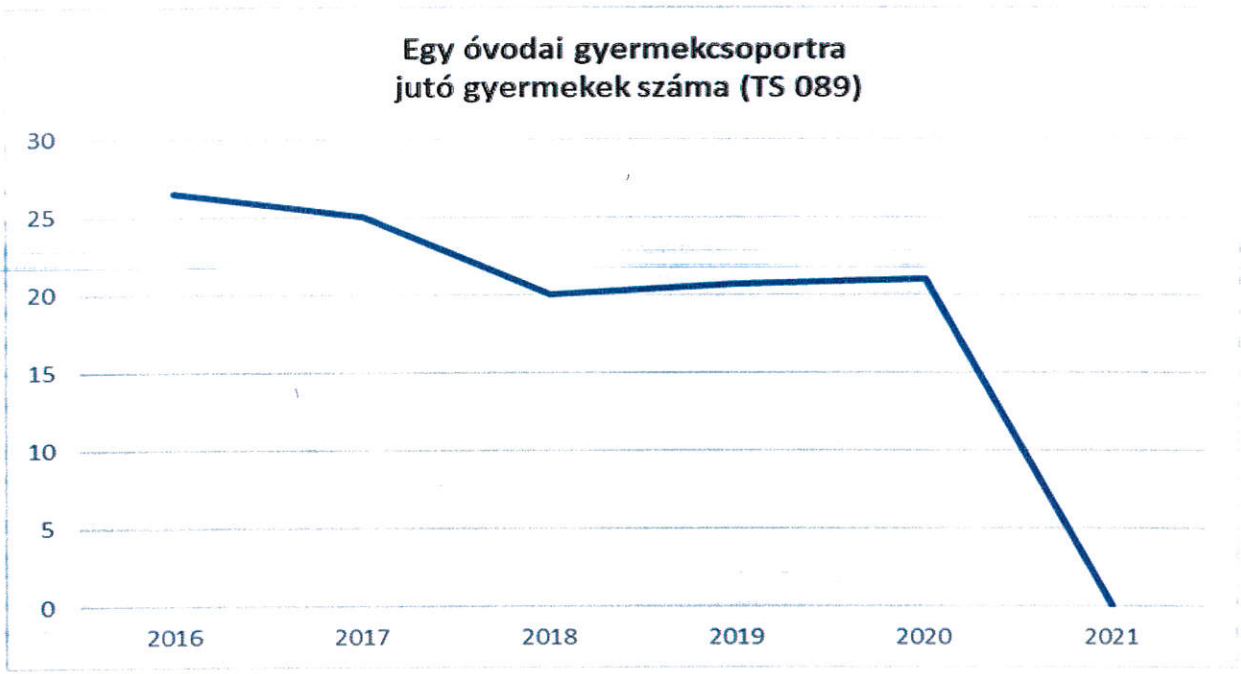

2016. szeptember 1-től a Vaszary János Általános Iskola Fekete Lajos Tardosi Szlovák Nemzetiségű Tagintézményében működik. Tagiskolaként biztosított az 1-8 évfolyamos tanulók alapfokú nevelése, oktatása. A tanulók megfelelő oktatásához szükséges szakszolgálati ellátást részben helyben biztosított.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	8	8	1	10,38	6,02
2017	8	8	1	10,13	7,41
2018	6	6	1	13,17	2,53
2019	7	7	1	12,57	2,27
2020	8	8	1	12,25	4,08
2021	8	8	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

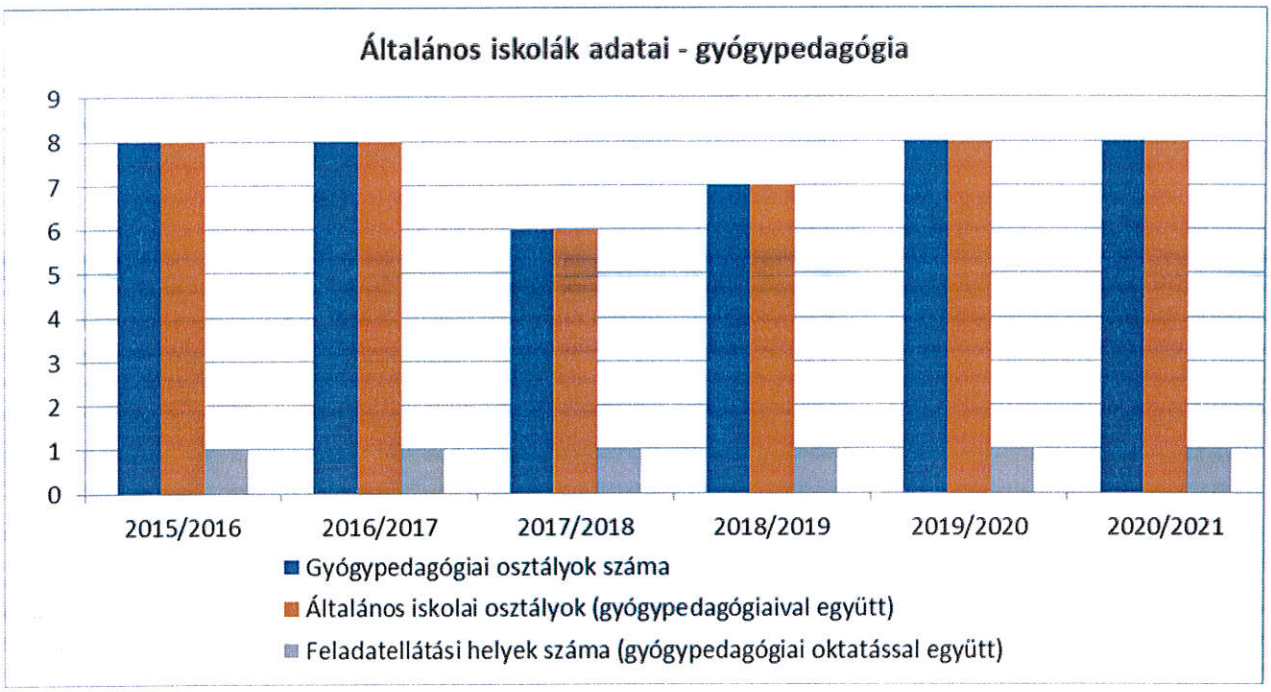

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	13
2017	9
2018	6
2019	0
2020	0
2021	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink, az óvoda és az iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt. A szükséges esetekben a gyermekek és tanulók megkapják a szükséges szakmai támogatást.

c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Nem releváns, mivel településünkön egy-egy oktatási és nevelési intézmény működik.

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A családok számára jelentős kedvezmény, hogy az általános iskolások a tankönyveket térítésmentesen kapják meg. A három vagy több gyermekesek, a tartósan beteg gyerekeket nevelők 50 %-os, valamint a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők 100 %-os étkezési térítési díjkedvezményben részesülnek. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos/hátrányos helyzetű gyerekek igénybe vehetik a szünidei étkeztetés lehetőségét. A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételét támogatja. A települési önkormányzatok által kiírt pályázati forrásban Tardos Község Önkormányzata évek óta csatlakozik ezen Ösztöndíjrendszerhez.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	**Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma**	**Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma**	**Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma**	**Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma** (TS 112)
	Fő	**Fő**	**Fő**	**Fő**
2016	n.a.	n.a.	n.a.	0
2017	n.a.	n.a.	n.a.	0
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Településről más iskolába elkerülő gyermekeket érő negatív hatások pl: alkohol, drog, energiaital, dohányzás.	Alkohol, energiaital, drog hatásairól megelőző tájékoztató előadások szervezése.
Egymás elfogadása, egymás segítése, tolerancia hiánya	Nemzetiségi hét keretén belül a civil szervezetek bevonásával közös programok szervezése
Egészségtelen táplálkozás, helytelen életmód, gyermekkori elhízás	Szakemberek felkérése előadások, tájékoztatók tartására

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők gazdasági szerepe fontos, hiszen ugyan azt a munkát, mint a férfiak el tudják végezni.
A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.
A családi, magánéleti feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket, sőt, magukat a dolgozó vagy nem dolgozó férfiakat is. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. Településünk bölcsődével még nem rendelkezik, de az óvoda fogadja a 2,5 életévüket betöltött gyerekeket.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A munkanélkülieket nézve a munkanélküli nők száma magasabb, mint a munkanélküli férfiaké. 2016. évben majdnem egyforma a számuk, de az azt követő években megnő, a munkanélküli nők száma.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	**Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében**		
	Férfiak aránya (TS 033)	**Nők aránya** (TS 034)	**Összesen**
	%	%	%
2016	2,87	2,95	2,91%
2017	1,51	2,91	2,21%
2018	1,18	2,04	1,61%
2019	1	3,43	2,22%
2020	1,99	3,54	2,77%
2021	1,97	3,05	2,51%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

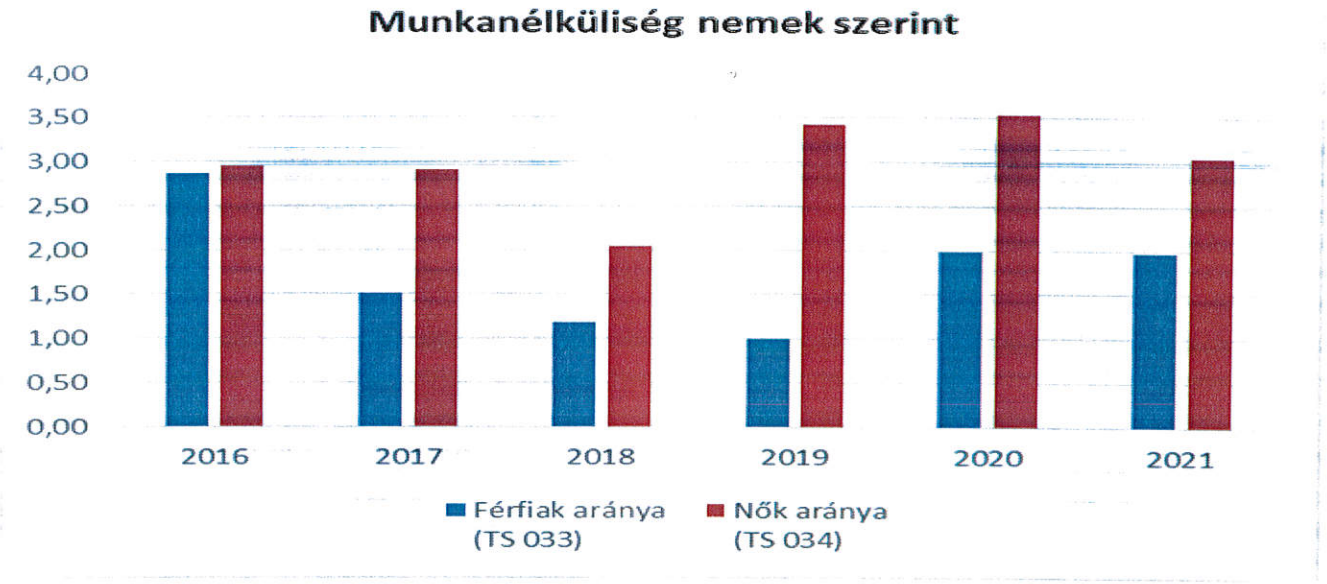

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	35,29	41,67
2017	50	61,54
2018	36,84	85,71
2019	34,62	77,78
2020	56,25	66,67
2021	55,17	68,75

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

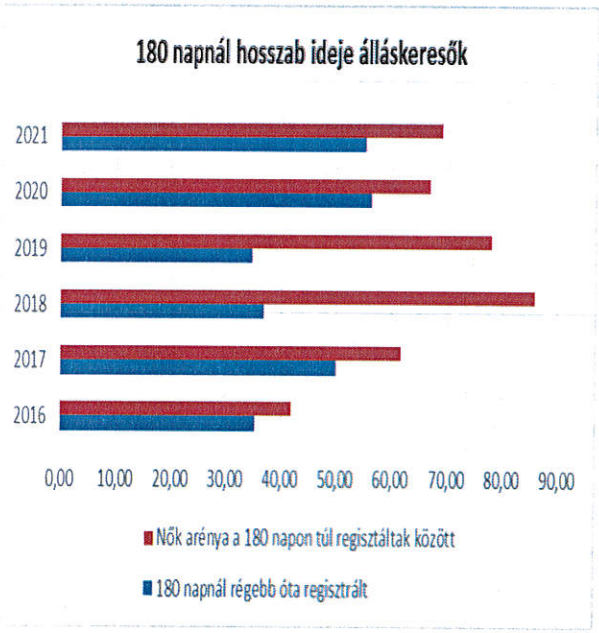

A női munkavállalók esetében jelentősen nő a tartósan munkanélküliek száma a bázis évhez viszonyítva.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	34	4
2017	26	0
2018	19	1
2019	26	2
2020	32	3
2021	29	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

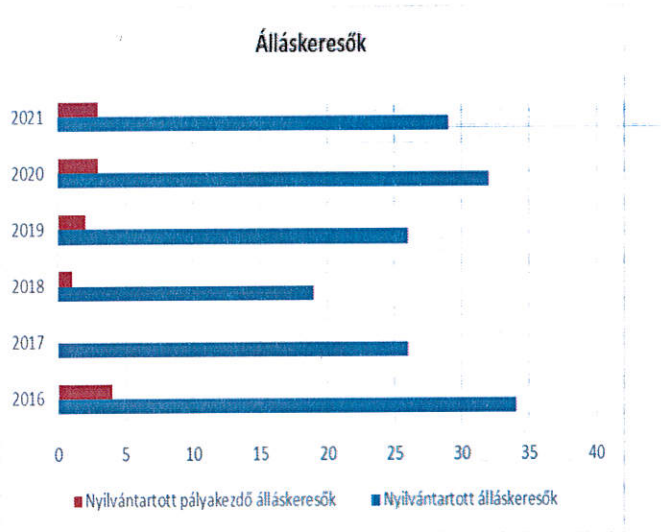

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a pályakezdők száma elenyésző a nyilvántartott álláskeresők között, ami azzal is összefüggésben lehet, hogy a fiatalok között nagyobb számban vannak felsőfokú oktatásban résztvevők, akikre jelentős igény van a multinacionális cégek világában.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Mivel Tardoson nem kerülnek megszervezésre foglalkoztatást segítő képzési programok, a statisztika nem mutatja az ezeken részt vevők arányát, így nem rendelkezzünk ilyen adattal.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Erre vonatkozóan adatokkal nem rendelkezünk. Az alacsony iskolai végzettségű nők foglalkoztatása a környéken elsősorban közfoglalkoztatásban és az ipari üzemekben gyártósori összeszerelőként oldható meg.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A munka törvénykönyve alapján foglalkoztatottak körében előfordulhat, hogy a nőket, másképp sorolják be. A közszférában illetmény tábla alapján történik, a besorolás itt nem jelentkezik bér különbség. A nők kevesebb munkatapasztalattal rendelkeznek, mert a gyermekvállaláskor kimaradnak a munkaerőpiacról.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A településen van állandó védőnői szolgálat, melyet jelenleg nyugdíjas védőnő látja el részmunkaidőben Tardos és Vértestolna községeket.
A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen, *a* problémák jó része a családban marad, nem szívesen beszélnek róla kívülálló személyeknek. Az önkormányzatnak azonban nőket érő erőszakról és családon belüli erőszakról nincsen tudomása a településen.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Nincs információ a krízishelyzetbe kerülő családok számáról, nincsenek krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (nincs családok átmeneti otthona és anyaotthon) a településen.
Sajnálatos tény, hogy az anyaotthonok országos szinten kis számban vannak jelen. Baj esetén a tatai családsegítő szolgálathoz lehet fordulni.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Tardos község Önkormányzatának képviselőtestületében több nő van. A hivatalban a polgármesteren és a jegyzőn kívül minden köztisztviselő nő. Az óvoda vezetője és az alkalmazottak is nők. Szintén nők tevékenykednek aktívan a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat munkájában. A helyi énekkört és tánccsoportot szintén a közösség aktív nő tagjai tartják életben.
Az egészségügyi ellátásban dolgozók is leginkább a nők köréből kerülnek ki, kivétel a háziorvos.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, hosszú évekig otthon, illetve a rokkant ellátásból kikerült munkatapasztalattal nem rendelkező 55-60 éves nők nehezen tudnak elhelyezkedni a munkaerő piacon. Cél a szervezés, és továbbá ösztönzés, hogy bekerüljek a munkaügyi ellátó rendszerbe, tanfolyamokra vagy közmunkaprogramba.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkanélküliség arány a nők esetében magasabb	Munkaügyi Hivatallal közösen megvizsgálni, hogy a nők számára milyen foglalkoztatást tudnánk teremteni, ahol megoldható a részmunkaidő, hogy a gyermekeiket el tudják látni. Képzések szervezése.
Többgyermekes családok elszegényedése, okainak feltárása	Riportok készítése, beszélgetések várandós, illetve többgyermekes anyukákkal, a gyermekekkel kapcsolatos problémákról, a család megélhetési problémáiról,

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A község népességében a nyugdíjas korúak aránya – a kisebb számbeli hullámzás ellenére – évek óta magas, a nők több, mint kétszer annyian vannak, mint a férfiak, a helyzetük alakulására különös figyelmet indokolt fordítani. Ez a jelenség az egész országban megfigyelhető és a nők hosszabb élettartamára vezethető vissza.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	249	226	110,18%
2017	251	229	109,61%
2018	266	246	108,13%
2019	283	259	109,27%
2020	293	283	103,53%
2021	307	280	109,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

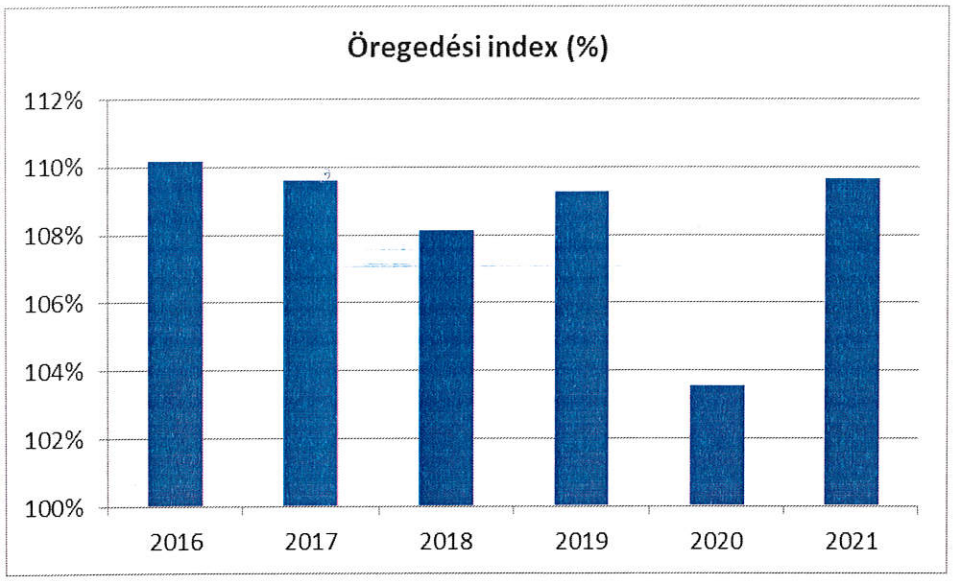

Ahogy az öregedési index is mutatja, településünk öregszik. Ez magyarázható egyrészt a gyermekvállalási hajlandóság csökkenésével. Nyugdíjas népesség helyzetében kiemelendő, hogy gyakran korlátozott jövedelmi viszonyok közt, és nem kifogástalan egészségi állapotban élnek, esetükben tehát a különböző szociális és egészségügyi ellátások jelentősége kiemelkedő.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma** (TS 063)	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma** (TS 064)	**Összes nyugdíjas**
2016	129	271	400
2017	132	262	394
2018	135	263	398
2019	140	266	406
2020	138	268	406
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

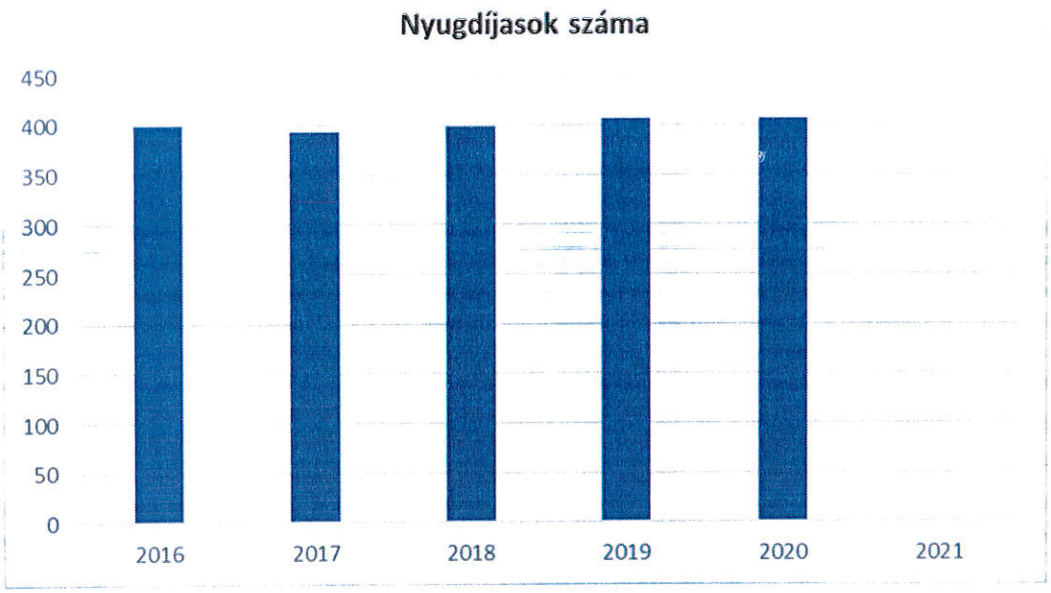

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	**Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma** (TS 067)	**Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma** (TS 068)	**Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma** (TS 069)	**Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma** (TS 070)	**Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma** (TS 071)	**Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma** (TS 072)	**Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)** (TS 134)
2016	4	1	84	209	1	4	n.a.
2017	3	1	83	199	1	4	0
2018	4	1	85	206	2	4	0
2019	4	1	89	211	1	5	0
2020	5	1	87	217	1	3	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás:
TeIR,
KSH
Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	34	26	19	26	32	29
41-45 év (TS 042)	Fő	3	4	1	0	6	3
	%	8,82%	15,38%	5,26%	0,00%	18,75%	10,34%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	2	1	2	0	4
	%	11,76%	7,69%	5,26%	7,69%	0,00%	13,79%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	1	3	4	3	0
	%	5,88%	3,85%	15,79%	15,38%	9,38%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	6	4	0	3	4	6
	%	17,65%	15,38%	0,00%	11,54%	12,50%	20,69%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5	9	7	4	4	5
	%	14,71%	34,62%	36,84%	15,38%	12,50%	17,24%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyugdíjasokat – munkatapasztalatuk kihasználása végett – az önkormányzat és intézményei a helyettesítések, és más feladatok során a korábbiakban szívesen alkalmaztak. Ezt a 2013. évi jogszabályváltozások gyakorlatilag a továbbiakban nem teszik lehetővé. Az önkormányzat a korábbi években figyelmet fordított arra, hogy a nyugdíjhoz közel állók részére legalább a közmunka programokban lehetőséget biztosítson nyugdíjbiztosítási jogviszony szerzésére.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A községbeli civil szervezetek tevékenységében –Nyugdíjasklub, Gerecse Népdalkör, Faluvédő Egyesület, a Karitász Szervezetében a nyugdíjasok is szívesen és aránylag nagy számban részt vesznek, bővítve ezzel ismereteiket, illetve segítve a karitatív és közösségi tevékenységet.
Településünkön az idősek számára programok szervezése, foglalkoztatásuk, támogatásuk nem megoldott. További tapasztalat, hogy az egészséges nyugdíjasok szívesen végeznének valamilyen jövedelemkiegészítő tevékenységet, erre azonban helyben igen kevés lehetőség van. Többen, mint azt korábban említettük, kiveszik a részüket az unokák nevelésében, támogatást nyújtva a fiataloknak.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nem rendelkezünk és nincs is tudomásunk, hátrányos megkülönböztetésre a foglalkoztatás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	249	0	0	30
2017	251	0	0	18
2018	266	0	0	28
2019	283	0	0	40
2020	293	0	0	45
2021	307	0	0	43

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A település rendezvényeinek szervezésénél mindig figyelembe veszi az önkormányzat a különböző korosztályok, így az idősek igényeit. Ezeken a rendezvényeken az idős korosztályból is szép számmal vesznek részt. Ahogy korábban említésre került településen minden év októberében megünneplésre kerül az idősek napja. Sok idős ember egyetlen szórakozása a televízió és a képújság. Sokan megfordulnak a helyi könyvtárban is. A községi Nyugdíjasklub és a Gerecse Népdalkör igen sok tagot számlál, akik igen aktív klubéletet élnek. Hetente találkoznak a Közösségi Házban, ezen kívül a klubtagok valamennyi községi közművelődési programon (dalestek, megnyitók, előadások), illetve a többi civil szervezet rendezvényein, előadásain is igen magas arányban vesznek részt, akár nézőként, akár fellépőként. A klub minden évben legalább két kirándulást – akár két napos kirándulást is szervez, hazánk szép tájaira.

b) idősek informatikai jártassága;

A számítástechnikai eszközökhöz való hozzáférésre a legtöbb családban lehetőség van, és a Közösségi Ház számítógépei is bárki számára használhatók. A korábban megszervezett felnőtt informatikai tanfolyam eredményeiből egyértelműen látszik, hogy a nyugdíjas korosztály fiatalabb tagjai használják, vagy szívesen használnák a számítógépet mindennapi életükben – levelezésre, külföldön élő családtagokkal való kapcsolattartásra –, de magabiztos informatikai ismeretekkel kevesen rendelkeznek, többen egyáltalán nem tudják kezelni az eszközöket.

d) a generációk közötti programok.

Az időseknek szervezett programokon a fiatalabb generáció is aktívan részt vesz.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Közösségi programként minden év októberében megszervezésre került az Idősek Napja, ahol műsorral, vacsorával és egy kis ajándékkal kedveskedünk minden 65 év feletti lakosnak. Az önkormányzat szociális bizottsága minden hónapban köszönti a kerek évfordulós születésnaposokat, ebből az alkalomból egy kis csomagot ajándékozzunk az ünnepelteknek.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elmagányosodás	Olyan program szervezése, melyen az idős nyugdíjasok többször találkozhatnak és beszélgethetnek a velük egykorúakkal.
Idősek mozgásszegény életmódja	Nyugdíjas korúak gyógytorna igényének felmérése
Az időskori betegségek korai felismerése kezelésének módja	Egészségnapok, szűrővizsgálatok szervezése szakemberekkel
Időskorban a szlovák nyelv használatának hiánya	Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényeket szervez, melyekre várják a szlovákul tudó időseket.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy fogalma a következők szerint határozható meg: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg *a* kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossági csoporthoz tartozó ember –azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek –speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni.

Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás-vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató

füzetek stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	**Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak** (TS 061)	**Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők** (TS 062)	**Összesen**
2016	33	50	83
2017	36	51	87
2018	34	45	79
2019	33	44	77
2020	31	42	73
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

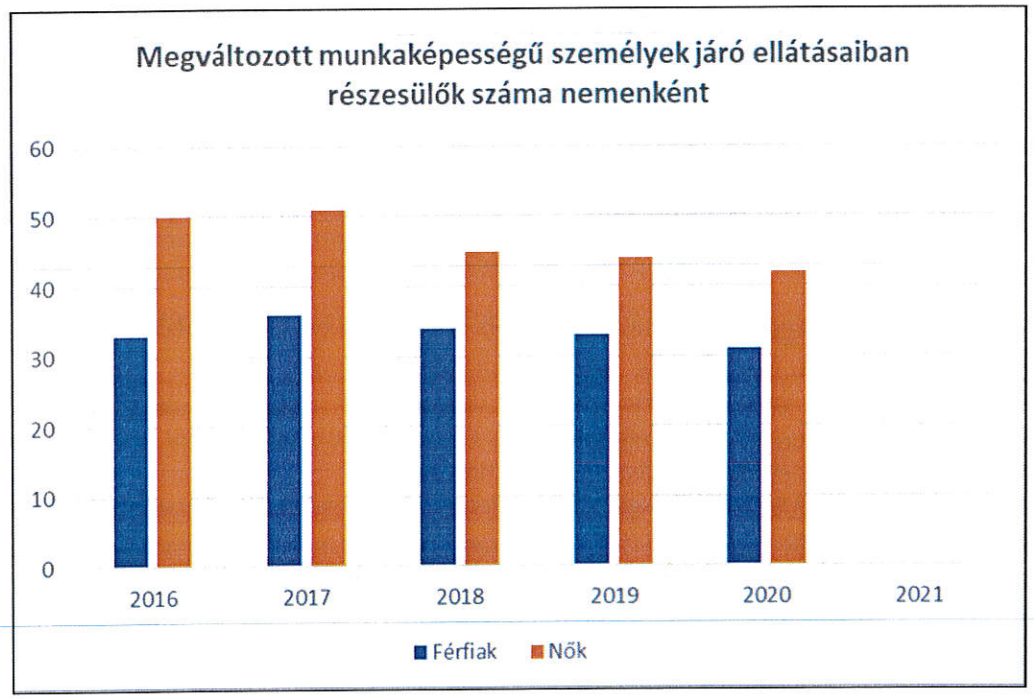

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Kifejezetten rehabilitációs foglalkoztatásra Tardoson nincs lehetőség. Közfoglalkoztatás keretében kifejezetten fogyatékkal élők számára eleddig külön program nem indult. Ugyanakkor csökkent munkaképességű munkatársak foglalkoztatására az általános közfoglalkoztatás keretében már van lehetőség, de ezt leginkább a környékbeli városok (Tata, Tatabánya) célozzák meg. Most van folyamatban egy szociális szövetkezeti program kialakítása mely talán lehetőséget ad a sérült emberek foglalkoztatására.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Az önkormányzat a lehetőségeihez mérten segíti a fogyatékosok munkavállalását, munkaközvetítéssel, ajánlatok megjelenítésével.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetésről nincs adatunk és tudomásunk.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Önkormányzatunk nem rendelkezik szakosított intézménnyel, feladatot ellátó szakemberrel a megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátása területén. Nem releváns.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

- Fogyatékossági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékossági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
-aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július l-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengén látónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:
Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás.
Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.
Az ezekhez való hozzáférés településünkön korlátozott. A pénzbeli ellátásokat az arra jogosult lakos a településünkön nem tudja igényelni. Azokat a Magyar Államkincstár, Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, kormányhivatal illetékes szervénél lehet igényelni. Az utóbbi időben ráadásul a jelenlegi rokkantügyi ellátások változása negatívan hat a fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátására, illetve a kedvezmények is jelentősen csökkennek. A fogyatékkal élő emberek rokkantnyugdíjból, járadékból élnek. Többségüknek napi megélhetési problémáik vannak. A szakosított ellátások területén, csak úgy, mint az időseknél, településünkön csak az étkeztetés, és a családsegítés biztosított.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A községben az önkormányzati tulajdonú középületek – óvoda, hivatal, orvosi rendelő, Közösségi Ház, – és a hozzájuk tartozó területek 90%-ban akadálymentesítettek.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A községben az önkormányzati tulajdonú középületek – óvoda, hivatal, gyermek orvosi -védőnői rendelő, Közösségi Ház, – és a hozzájuk tartozó területek mostanra teljes körben akadálymentesítettek. A Közösségi Ház esetében mozgássérült mosdókkal ellátott.2018.-ban az orvosi rendelő felújításával egyidejűleg az akadálymentesítés is elvégezve, belül mozgássérült mosdókkal.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az előző pontban felsorolt önkormányzati tulajdonú épületekbe a mozgásfogyatékkal élők bejutása megoldott, ilyen módon az ott szervezett közszolgáltatások, kulturális és sportprogramok elérhetők számukra. Az üzletek, illetve postahivatal esetében ugyanez nem mondható el. A lakóépületek akadálymentesítésére általában csak akkor kerül sor, ha van nehezen mozgó vagy gyengén látó családtag.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati intézmények akadálymentesek, a község egyéb munkahelyeire ez általában nem igaz, de adatokkal nem rendelkezünk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A pihenőterületek közül a játszótér és a Malomvölgy részletesen akadálymentesített. A községbeli gyalogjárdák ugyanakkor nem akadálymentesek: kiépített gyalogjárda csupán a legnagyobb átmenő forgalmat viselő utcában adott, ezek felülete is szinte kivétel nélkül kopott, hiányos, szűk, a legtöbb utcában – mintegy az utcák 2/3-ában – nincs is betonozott járda.
A közösségi közlekedést jelenleg kizárólag a távolsági autóbuszok jelentik, melyek gyakorlatilag kivétel nélkül akadály mentesítetlenek

f) fogyatékossággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossággal élő személyek nappali intézménye stb.);

Fogyatékkal élők számára helyben semmilyen célzott szolgáltatás nem áll rendelkezésre, szükségleteik csupán a környékbeli várásokban oldhatók meg.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Ilyen speciális programokat a kevés számú érintett miatt nem szervez az önkormányzat.

7.5 A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Ilyen speciális programokat a kevés számú érintett miatt nem szervez az önkormányzat.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem állnak rendelkezésre releváns adatok a fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan.	Adatbázis létrehozása a fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan.
A fogyatékkal élők által igénybe vehető támogatások ismeretének hiánya	Fórum szervezése az érintettek részére történő tájékoztatás céljából, A fogyatékkal élők tájékoztatása az elérhető személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Polgármesteri Hivatal felújítása, korszerűsítése	A településen lévő Polgármesteri Hivatal állapota nem megfelelő, felújítása, korszerűsítése indokolt.
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	A településen lévő önkormányzati épületek (Művelődési ház, Óvoda, Polgármesteri Hivatal) energetikai korszerűsítésre szorulnak.
Belterületi utak felújítása	A belterületi utak minőségének javítása, közlekedésbiztonság növelése
A település csapadékvíz elvezetésének karbantartása	A csapadékvíz elvezetése nem mindenhol megfelelő

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A településen számos civil szervezet működik, amelynek aktív közösségi munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a település összetartozásának megerősítéséhez, a népi és nemzeti hagyományok a múlt örökségeinek megőrzéséhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Valamint erősíti a lakosság szülőhelyéhez való kötődését és segítse az egészségesebb környezet kialakítását.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A települési önkormányzat szoros kapcsolatot tart fenn a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattal, mely megnyilvánul közös programok szervezésében, valamint kiemelkedő, hogy ha valaki szlovák nyelvvizsgát kíván tenni, a vizsga költségeit a nemzetiségi önkormányzat állja. A civil szektor támogatása az önkormányzat kiemelt feladata a jelenlegi ciklusban, az aktív együttműködés a sport, egészségnevelés, valamint az idősek klubélete terén – kölcsönösen – kiemelkedőnek mondható. A katolikus egyházzal is jó kapcsolatot ápol az önkormányzat, esetlenként anyagi támogatással segíti a falu aktív egyházközösségi munkáját.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az önkormányzatok kistérségi szinten látnak el sok feladatot, de külön az önkormányzatok között nincs szoros partneri kapcsolat. Az önkormányzatok önmagukban oldják meg település szinten a segítséget nyújtó vagy szórakoztató és kulturális programok megszervezését. A Tatai Kistérségi Társulás keretében látjuk el a helyben nyújtott gyermekjóléti alap- és szociális szakellátások teljes körét.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat támogatja gyermekek tanulmányait, illetőleg megszervezik gyermekek szlovák nyelvi oktatását, nemzetiségi szavalóversenyét, támogatják a kirándulásokat, a falunapi rendezvényeket, az idősek napját. Gondozzák a falumúzeumban összegyűjtött bútorokat, eszközöket, összegyűjtik a régi tót dalokat, játékokat, hogy megőrizzék azt a jövő nemzedékének.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek nyitottan, diszkriminációmentesen működnek és lehetőséget adnak bárkinek, aki csatlakozni kíván hozzájuk. A civil szervezetek közül a sportegyesületek (foci és az asztalitenisz) közül elsősorban a gyermekek egészséges testi és szellemi fejlődését segítik elő.

A Vörös márvány táncegyüttes a hagyományőrzés a régi népszokások, néptáncok megőrzést tanítja meg a gyerekek részére. A Karitász Szervezet támogatása által pedig a mélyszegénységben élők anyagi gondjainak enyhítésében vállal jelentős szerepet élelmiszer, illetve ruhaadományokkal.
A Faluvédő egyesület a település köztereinek, temető sírjainak karbantartásához, a kálvária rendbetételéhez nyújt nagy segítséget. A Derűs Alkony nyugdíjasklub és a Gerecse népdalkör az idősek közösségi és kulturális életét segíti elő. Az önkéntes tűzoltó egyesület a település és a környékbeli tűzoltó egyesületekkel összefogva az időjárás okozta viharoknál, baleseteknél, és bármilyen községi rendezvényen, önkéntesen és önzetlenül részt vesz és segít. Elmondható, hogy településünkön a szervezetek nyitottan, diszkriminációmentesen működnek.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

For-profit szereplők részvétele a településen nem jellemző.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Személyes, egyéni megbeszélés és adategyeztetés történt a tapasztalatok, problémák és lehetséges megoldások tárgyában a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, a védőnővel, a háziorvossal, az iskola és óvoda, valamint a civil szervezetek vezetőivel a helyzetelemzés során. A meglévő hálózatokon keresztül folyamatosan figyelemmel kísérjük az érintettek helyzetét. A tervezet az önkormányzat hivatalos honlapján, a www.tardos.hu oldalon közzétételre kerül, így az állampolgárok is véleményt mondhatnak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatok, intézkedések megismerhetőek lesznek, és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A település honlapján, valamint a község hirdetőtábláján közzétételre kerül, és ez által lehetőséget biztosítunk a hozzánk érkező hozzászólásokra, véleményekre, ötletekre, hogy a település problémáira könnyebben megoldást találjunk.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Foglalkoztatással kapcsolatos problémák, tartós munkanélküliség. Nem minden munkanélküli regisztráltatja magát	Munkaügyi Központtal közösen tovább folytatni minden közmunka programot, képzési lehetőségekhez hozzájutás segítése. Segítség, tájékoztatás információ a lehetőségekről a munkanélküliek számára
Gyermekek	Településről más iskolába elkerülő gyermekeket érő negatív hatások pl: alkohol, drog, energiaital, dohányzás. Egymás elfogadása, egymás segítése, tolerancia hiánya. Egészségtelen táplálkozás, helytelen életmód, gyermekkori elhízás	Alkohol, energiaital, drog hatásairól megelőző tájékoztató előadások szervezése. Nemzetiségi hét keretén belül a civil szervezetek bevonásával közös programok szervezése Szakemberek felkérése előadások, tájékoztatók tartására.
Nők	A munkanélküliség arány a nők esetében magasabb. Többgyermekes családok	Munkaügyi Hivatallal közösen megvizsgálni, hogy a nők számára milyen foglalkoztatást tudnánk teremteni, ahol megoldható a részmunkaidő, hogy a gyermekeiket el tudják látni. Képzések szervezése. Riportok készítése, beszélgetések

	elszegényedése okainak feltárása	várandós, illetve többgyermekes anyukákkal, a gyermekekkel kapcsolatos problémákról, a család megélhetési problémáiról.
Idősek	Időskorban a szlovák nyelv használatának továbbadása	Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényeket szervez, melyekre várják a szlovákul tudó időseket.
	Elmagányosodás	Olyan program szervezése, melyen az idős nyugdíjasok többször találkozhatnak és beszélgethetnek a velük egykorúakkal.
Fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők által igénybe vehető támogatások ismeretének hiánya	Fórum szervezése az érintettek részére történő tájékoztatás céljából, A fogyatékkal élők tájékoztatása az elérhető személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Polgármesteri Hivatal felújítása, korszerűsítése Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Belterületi utak felújítása A település csapadékvíz elvezetésének karbantartása	A településen lévő Polgármesteri Hivatal állapota nem megfelelő, felújítása, korszerűsítése indokolt. A településen lévő önkormányzati épületek (Művelődési ház, Óvoda, Polgármesteri Hivatal) energetikai korszerűsítésre szorulnak. A belterületi utak minőségének javítása, közlekedésbiztonság növelése A csapadékvíz elvezetése nem mindenhol megfelelő

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő esélyekkel indulhatnak.
Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők minden szükséges segítséget megkapjanak.
Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek fejlődésének biztosítását.
Folyamatosan odafigyelünk az idősek sajátos igényeire és szükségleteire.
Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családon belüli erőszak megszüntetését.
Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élőkre, hogy ne érezzék kirekesztettnek magukat.

Az intézkedési területek részletes kifejtése *(intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)*

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedés-sel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentu-mokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósí-tásának határideje	Az intézkedés eredményes séget mérő indiká-tor(ok)	Az intézkedés megvalósítá sához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredménye-inek fenntarthat-ósága	Önkormány zatok közötti együttmű-ködésben megvalósul ó intézkedés esetében az együttmű-ködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1	Polgármesteri Hivatal	A településen lévő Polgármesteri Hivatal állapota nem megfelelő, felújítása, korszerűsítése indokolt.	Polgármesteri Hivatal felújítása, korszerűsítése	Költségvetés, pályázati dokumentáció	FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETRENDSZER 2030	A hivatal épületének felmérése, forrás és kivitelező keresése, felújítása	polgármester	2028. 12. 31.	Felújítás és korszerűsítés	Pénzügyi erőforrásként pályázati és önkormányzati forrás	5 év	Nem releváns
2	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	A településen lévő önkormányzati épületek (Hivatal épülete, Művelődési ház, Óvoda) energetikai korszerűsítésre szorulnak.	Az épületek energetikai fejlesztése, korszerűsítése annak érdekében, hogy korszerűvé váljanak, ezáltal csökkentik a fenntartási költségeket és elősegítik a hatékonyabb	Költségvetés, pályázati dokumentáció	FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETRENDSZER 2030	Energetikában korszerűbb önkormányzati épületek kialakítása, amelyek a helyi lakosság számára biztosítanak helyszínt.	Polgármester, Önkormányzat	2028.12.31.	Cél a látogatottság, kihasználtság növelése, fenntartási költségek csökkenése.	Pályázati forrás	5 év	Nem releváns

			működést.									
3	Belterületi utak felújítása	A településen a belterületi utak állapota nem megfelelő	A belterületi utak minőségének javítása, közlekedésbiztonság növelése	Költségvetés, pályázati dokumentáció, településrendezési eszközök	FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETREND SZER 2030	Pályázati forrás felkutatása, pályázat beadása, megvalósítás	Polgármester, Önkormányzat	2028.12.31.	Felújított út hossza	Pályázati forrás	5 év	Nem releváns
4	A település csapadékvíz elvezetésének karbantartása	A csapadékvíz elvezetése nem mindenhol megfelelő	Biztonságos közlekedés elősegítése, károk megelőzése	Pályázati dokumentáció, költségvetési koncepció, településrendezési eszközök	FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETREND SZER 2030	Állapotfelmérés. Pályázati forrás felkutatása, pályázat beadás, megvalósítás	Polgármester, Önkormányzat	2028.12.31.	Vízelvezető rendszer hossza	Pályázati forrás	5 év	Nem releváns
	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Munkaügyi központtal közösen tovább folytatni minden közmunka programot, képzési lehetőségekhez hozzájutás segítése	Foglalkoztatottsággal kapcsolatos problémák	Képzési igények felmérése, rendszeres kapcsolattartás a képzést szervezőkkel	Gazdasági program, Költségvetés, Szociális rendelet	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	együttműködés a munkaügyi központtal	polgármester, szociális ügyintéző	2028. 12. 31.	Munkaszerződések, együttműködési megállapodások	humán erőforrások	5 év	Nem releváns
2	Segítség, tájékoztatás információ a lehetőségekről a munkanélküliek számára	Nem minden munkanélküli regisztráltatja magát	Az érintettek folyamatos informálása, munkához jutás elősegítése	nincs ilyen dokumentáció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Adatgyűjtés felmérés foglalkoztatáshoz	polgármester, szociális ügyintéző	2028. 12. 31.	regisztrálatlanág csökkentése, megszüntetése	humán, technikai erőforrások	5 év	Nem releváns
	II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Településről más iskolába elkerülő gyermekeket érő negatív hatások	Alkohol, energiaital, drog hatásairól megelőző tájékoztató előadások szervezése.	Felkészíteni a gyermekeket az őket új környezetükben érő negatív	nincs ilyen dokumentáció	Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia	Olyan előadások szervezése, amelyek felhívlás a	polgármester, intézményvezető	2028. 12. 31.	Előadásokon részt vevő gyerekek száma	Helyiség biztosítása az előadások megszervezéséhez, iskolával	5 év	Nem releváns

			hatásokra és azok következmény eire.			figyelmet az alkohol és a kábítószerek negatív hatásaira, fogyasztásuk következménye ire				egyeztetés		
2	Egymás elfogadása, egymás segítése, tolerancia hiánya.	Nemzetiségi hét keretén belül a civil szervezetek bevonásával közös programok szervezése	A gyerekek a program során tanulják meg egymást elfogadni, egymást segíteni, együtt ételt készíteni a felnőttekkel	nincs ilyen dokumentáció	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Évente négy alkalommal kerül megrendezésre az iskolai tanulók részére	Intézményvezetők, Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat, nyugdíjas klub	2028. 12. 31.	Együttműködési megállapodások, programokon rész vevő gyerekek száma	Anyagi források az alapanyagok számára	5 év	Nem releváns
3	Egészségtelen táplálkozás, helytelen életmód, gyermekkori elhízás	Szakemberek felkérése előadások, tájékoztatók tartására.	Megfelelő tájékoztatást kapjanak a gyerekek a helytelen táplálkozás káros hatásairól	pedagógiai program	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Évente legalább egy alkalom megszervezése az iskolai tanulók részére	intézményvezető, háziorvos, védőnő	2028. 12. 31.	Együttműködési megállapodások, programokon rész vevő gyerekek száma	Helyiség biztosítása az előadás megszervezéséhez, iskolával egyeztetés	5 év	Nem releváns
	III. A nők esélyegyenlősége											
1	A munkanélküliség arány a nők esetében magasabb.	Munkaügyi Hivatallal közösen megvizsgálni, hogy a nők számára milyen foglalkoztatást tudnánk teremteni, ahol megoldható a részmunkaidő, hogy a gyermekeiket el tudják látni. Képzések szervezése	A munkanélküli nők számának csökkentése	Gazdasági program, Költségvetés, Szociális rendelet	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Információgyűjtés, kapcsolat felvétel, lehetőségek feltérképezése	polgármester, szociális ügyintéző, munkanélküli hivatal	2028. 12. 31.	Munkaszerződések, együttműködési megállapodások	információk, humán erőforrások	5 év	Nem releváns

2	Többgyermekes családok elszegényedése okainak feltárása	Riportok készítése, beszélgetések várandós, illetve többgyermekes anyukákkal, a gyermekekkel kapcsolatos problémákról, a család megélhetési problémáiról	Beszélgetések alkalmával a problémák feltárása	nincs ilyen dokumentum	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	A beszélgetések alkalmával felhívják az édesanyák figyelmét a helyes pénzbeosztásra, a gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatokra.	gyerekjóléti szolgálat, családsegítő, védőnő, szociális ügyintéző	2028. 12. 31.	beszélgetéseken részt vevő édesanyák száma	Helyiség biztosítása a riportok, beszélgetések megszervezéséhez	5 év	Nem releváns
	IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Elmagányosodás	Olyan program szervezése, melyen az idős nyugdíjasok többször találkozhatnak és beszélgethetnek a velük egykorúakkal.	Az elmagányosodás érzetének csökkentése az idősek körében	nincs ilyen dokumentum	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	évente több alkalommal találkozások szervezése a művelődési házban	polgármester, nyugdíjas klub	2028. 12. 31.	résztvevő idősek száma	terem biztosítása	5 év	Nem releváns
2	Időskorban a szlovák nyelv használatának továbbadása	Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényeket szervez, melyekre várják a szlovákul tudó időseket.	A gyermekkorukban megtanult nyelvet kevesen tudják használni a saját családjuk körében.	nincs ilyen dokumentum	Idősügyi Nemzéti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Évente egy alkalommal rendezvények szervezése, melyeken az idősek beszélhetnek szlovákul, hallhatnak szlovák zenét,	polgármester, Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	2028. 12. 31.	rendezvényen részt vevő idősek száma	helyiség biztosítása	5 év	Nem releváns
	V. A fogyatékossággal élő személyek esélyegyenlősége										
1	A fogyatékkal élők által igénybe vehető támogatások ismeretének hiánya	Fórum szervezése az érintettek részére történő tájékoztatás céljából, A fogyatékkal élők tájékoztatása az elérhető személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról.	Településen élő fogyatékos személyek tájékozódjanak a őket érintő lehetőségekről	nincs ilyen dokumentum	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	kapcsolatfelvétel tájékoztatás	családsegítő, szociális ügyintéző,	2028. 12. 31.	részt vevők száma	humán erőforrás	5 év	Nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:
- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

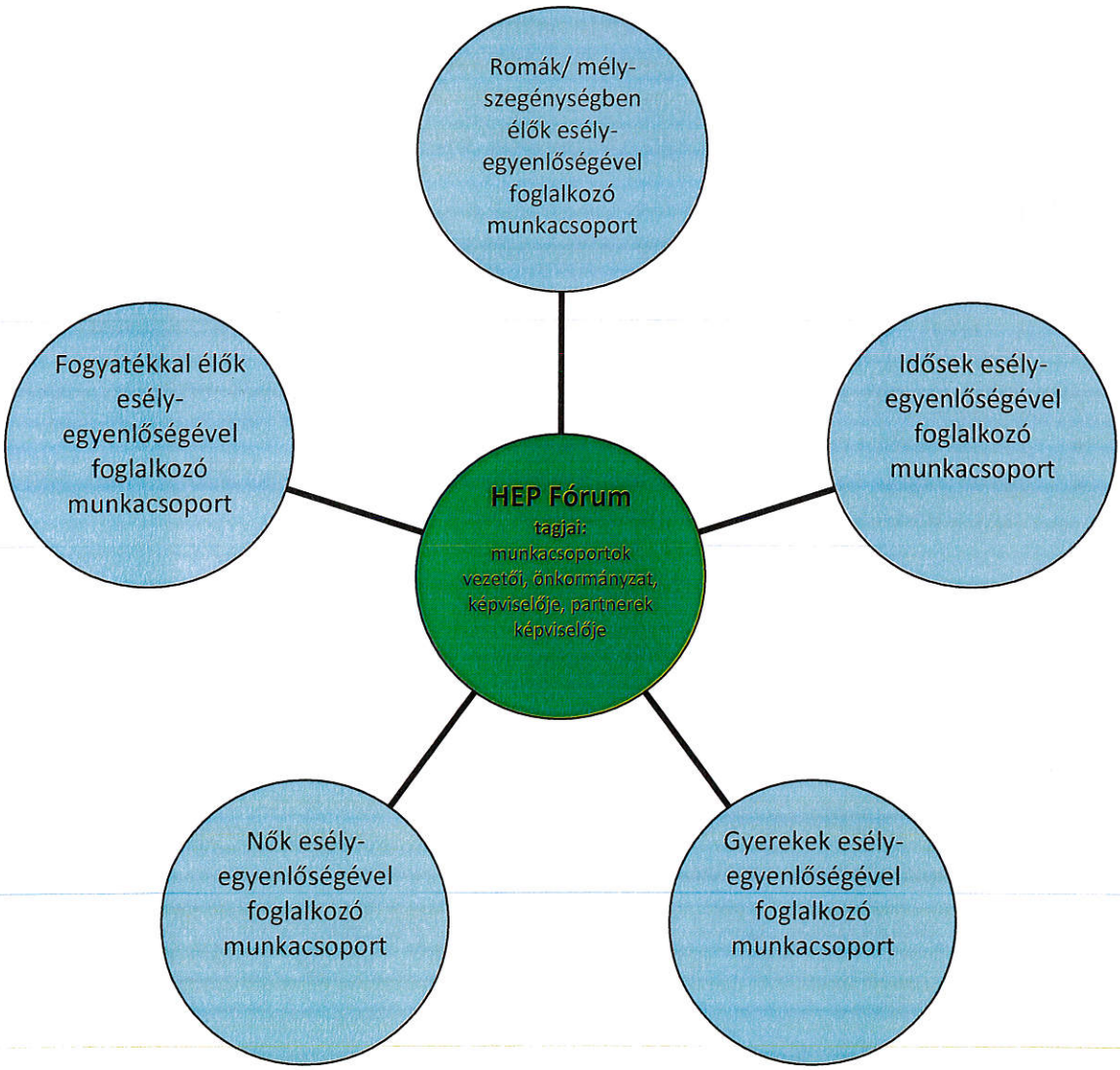

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tardos község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Tardos község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 5/2023(I.26.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

A kötelező táblák és az összefoglaló IT tábla nem a melléklete a HEP-nek hanem az egységes szerkezetbe foglalt HEP kötelező eleme!

Tardos, 2023.....

Csabán Béla Csaba
polgármester